

veto

**Studiedag
bestaansminimum
en studenten**

p. 3

**Wetenschap &
Maatschappij deel 3:
Econoom Erik Schokkaert**

pp. 10-11

**Afvalonderzoek SIC:
studenten sorteren niet**

p. 4

Sociale Raad voert gratis huurwaarborgprocessen

Kotbazen gedwongen zich aan de regels te houden

Veel studenten ondervinden problemen met het terugkrijgen van hun huurwaarborg. Maar een proces aanspannen lijkt voor de meesten een moeilijk te nemen hindernis. Daarom voert Sociale Raad (Sora), een geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, sinds een aantal jaar met groot succes deze processen in naam van de studenten. Gratis bovendien.

Stel, na een paar aangename jaren op kot, beslis je om een andere kamer te nemen. Het kontrakt loopt af en je verwacht dat je waarborg wordt teruggestort. Dat gebeurt echter niet en je neemt contact op met de kotbaas. Geen reactie. Een paar boze brieven en telefoons later blijkt hij niet bereid het geld terug te geven. Je kotbaas vindt dat je te veel met de zetel over het tapijt geschoven hebt, waardoor het is gaan slijten.

Een huurovereenkomst waar de woning tot hoofdverblijfplaats dient, wordt door de wet stevig beschermd. De waarborg staat op een geblokkeerde rekening op naam van de huurder, waardoor die van de intresten geniet. Bij beëindiging van het kontrakt wordt de rekening gedeblokkeerd, uiteraard met toestemming van de verhuurder. De verhuurder kan nooit de waarborg onterecht inhouden.

Wanpraktijk

Bij het huren van studentenkamers ligt de zaak enigzins anders. Omdat in de contracten is bepaald dat de student zijn domicilie niet op zijn studentenkamer mag hebben, vallen die kamers niet onder de huurwet van 1991 en geldt de regeling over de waarborg niet. De waarborg wordt bij studentenkamers meestal cash betaald of op een rekening van de kotbaas gestort. Geen probleem zolang je met een eerlijke kotbaas te doen hebt. Een aantal van hen probeert zich echter onrechtmatig te verrijken met die huurwaarborg. Voor eigenaars van een groot aantal kamers levert het inhouden van de waarborg aardig wat geld op. Sommige kotbazen verwachten op het einde van het academiejaar dat je door die toch wel strenge winter wat meer mag betalen en komen zwaaien met een overdreven onkostennota. De meest voorkomende manier om geld af te troggelen is dat studenten verantwoordelijk gesteld worden voor ingebeelde of irrelevante schade, of voor schade waarvoor zij hoegenaamd niet verantwoordelijk kunnen gesteld worden.

De bedragen waar het in deze zaken om draait, variëren tussen de duizend en de dertigduizend frank. Voor studenten een aanzienlijk bedrag. Maar de kosten om zelf

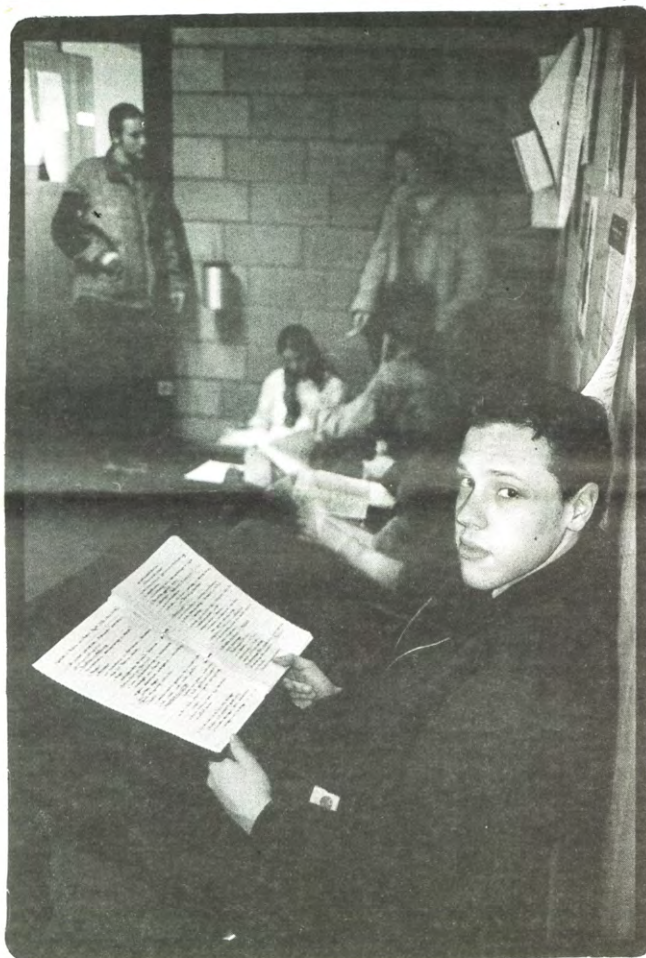
een rechtzaak in te spannen, liggen dikwijls nog veel hoger dan het terug te vorderen bedrag. Daarbij is er nog de drempel voor gedupeerden om zich in de administratieve mallemolten te storten. Zo'n proces kan ook zeer lang duren. De studenten staan in een zwakke positie en velen laten de zaken dan ook gewoon voor wat ze waren.

Om aan die wanpraktijken een einde te maken, is Sociale Raad in 1994 begonnen met het kosteloos voeren van huurwaarborgprocessen. Zowel de administratieve kant als de proceskosten en het risico worden gedragen door Sora. Studenten moeten dus geen drempels overwinnen. Bij problemen hoeven ze enkel bij de huisvestingsdienst van de KU Leuven of Sora langs te gaan. Sora verwijst altijd eerst door naar de huisvestingsdienst, die nauw samenwerkt met de juridische dienst. Om een proces zoveel mogelijk te vermijden, probeert de huisvestingsdienst te bemiddelen tussen huurder en verhuurder. Lukt de bemiddeling niet, dan worden de studenten doorverwezen naar de studentenvertegenwoordigers. De kotbaas krijgt nog een laatste waarschuwing: een aangetekende brief van de advocaat van Sora. Als die daar niet onmiddellijk positief op reageert, wordt de zaak voor het vredegerecht gebracht. Wanneer kotbazen merken dat het menens is, zijn er toch al wat onder hen die het nutteloze van hun pogingen inzien en een minnelijke schikking voorstellen.

Positief

De Sociale Raad draagt alle kosten van deze processen, dit dankzij de inzet van hun sociaal geëngageerde advocaat, Johan Bruyninckx. Studenten moeten dus geen financiële drempel overwinnen om voor hun rechten op te komen. Daarnaast is het steeds de politiek geweest van de sociale geleding van de studentenkoepel om voor elk onterecht ingehouden bedrag, hoe klein ook, te procederen. Het is immers spijtig genoeg de logika van het systeem dat je niet gaat procederen voor duizend frank en daar weer en wordt duchtig misbruik van gemaakt.

Naast het feit dat de individuele student zo geholpen wordt, heeft het voeren

Die angstige blik, die trillende handen, dat nerveuze bladeren in de cursus, kortom eerste kamers en hun partiële eksamens. Dat kan wel eens tot zenuwachtige toestanden leiden, al werden er vooralsnog geen studenten gesignaleerd die met een bulldozer naar hun eksamen kwamen. En maar goed ook want voor je het weet heb je een proces wegens geweldpleging aan je been. In Clabecq weten ze er alles van. Over de studententijd van D'Orazio en kompanen lees in het Middelpunt op pagina 8 en 9

(foto Ellen Claes)

van huurwaarborgprocessen ook een effect op lange termijn. Kotbazen worden voorzigtiger bij het onterecht inhouden van de waarborg omdat ze weten dat ze anders gedagvaard worden. Een aantal hardnekkige kotbazen zijn intussen gestopt met hun wanpraktijken.

De balans na zes jaar van huurwaarborgprocessen is zeer positief. Van de meer dan honderd tot nog toe geregistreerde dossiers, werden er een zeventigtal definitief afgesloten. Nagenoeg alle zaken eindig-

den in het voordeel van de student. Enkel wanneer de huurder zelf in gebreke was, kon de zaak uiteraard niet gewonnen worden.

Roeland Smets

Studenten die problemen hebben met hun huurwaarborg kunnen steeds terecht op Sociale Raad, 's Meiersstraat 5 (tel: 016/22.95.41, e-mail: sora@sora.student.kuleuven.ac.be) of bij de huisvestingsdienst (Van Dalecollege), Naamsestraat 80.

lezersbrieven

Studiedruk

In de laatste Veto van 1999 werd het probleem van de toenemende studiedruk aangekaart. Bepaalde elementen keren geregeld terug binnen deze discussie en die van de kwaliteit van het onderwijs. Zo heeft men het over het examensysteem, het doceergedrag van de profen, de inhoud van de vakken en de samenstelling van het programma. Deze discussie zou kunnen worden verrijkt door de inbreng van andere elementen dan de klassieke cursussen en stages in het studieprogramma.

Misschien moeten we ook denken aan het beperkt belonen (binnen het studieprogramma) van de inzet in verenigingen. De student vindt veel mogelijkheden tot zelfontplooiing buiten de gedoedeerde cursus-

sen. Die kunnen belangrijk zijn voor een latere functie en verdienen dus ook de aandacht van de universiteit.

Hierbij zou ik nog even het belang van vrijwilligerswerk en het verenigingsleven willen belichten. Uit recent onderzoek aan de VUB van socioloog Mark Elchardus blijkt dat de deelname aan het verenigingsleven een belangrijke invloed heeft op bepaalde waarden en attitudes. Zo zijn zij die zich inlaten met het verenigingsleven verknocht aan de democratie en meer verdraagzaam, ze hebben meer vertrouwen in de medemens en vaak ook een positiever zelfbeeld. Dit zijn elementen die ook bij verschillende problemen in de maatschappij aan bod komen (bijvoorbeeld eekstroom-rechts). Naast die waarden zijn er ook een reeks vaardigheden die kunnen verworven worden. Ik denk maar aan vergaderen, compromissen

sluiten, organiseren en verantwoordelijkheid dragen. Ander onderzoek naar de motieven van vrijwilligerswerk toont nog belangrijke pluspunten: zoals het verbreden van de levenservaring, het uitbreiden van het persoonlijk sociaal netwerk en het zoeken naar sociale erkenning. Naast deze baten voor degene die zich inzet zijn natuurlijk de realisaties van de verenigingen zelf ook belangrijk. Maar die zijn, in tegenstelling tot de ontplooiing van de student, minder een taak van de universiteit.

Het stimuleren van de inzet in verenigingen is mogelijk ook een belangrijke taak van de universiteit, aangezien zij een zekere macht heeft over de tijdsbesteding van studenten. Wanneer de universiteit een klein aantal studiepunten zou vrijhouden is het van belang dat deze mogelijkheids fakultatief blijft. Anders riskeert men dat verenigingen gekonfronteerd worden met een

groot aantal ongemotiveerde studenten. Nog belangrijker is dat de vorm waaronder het wordt ingevoerd een verhoging van de studiedruk mag betekenen.

Met al dit vorige is er geen concreet voorstel gelanseerd (hoe en hoeveel belonen, welke verenigingen) maar eerder een mogelijke denkpiste geopend. Een die niet onmogelijk blijkt, aangezien er in Nederland hogescholen bestaan die voor de inzet binnen bepaalde verenigingen studiepunten toekennen. Een denkpiste die een dubbel doel heeft. Enerzijds een verlichten van de studiedruk door het verlonen van activiteiten die al door veel studenten sowieso gedaan worden en anderzijds een stimulans voor meer engagement binnen verenigingen die een meerwaarde opleveren voor de student en de maatschappij.

Stijn Neuteleers,
eerste licentie sociologie

column

Leger

Ik ben een fan van Leo Delcroix. Het klinkt misschien vreemd voor iemand die voor een "links" blad schrijft maar het is waar. Sinds Delcroix de dienstplicht afgeschafte heeft, kan de man bij mij niet veel verkeerd meer doen. Al had hij vijf villa's in het zuiden van Frankrijk. Dat getuigt misschien niet van veel burgerzin wat velen dan weer zullen vertalen als egoïsme. Gedeeltelijk slechts. Delcroix bespaarde generaties jongelingen, waaronder ook mezelf, een vergooid jaar, een jaar waarin men nauwelijks loon kreeg (wat voor vele kinderen uit de lagere klassen, pakweg boeren, een serieuze probleem was), een jaar ook waarin men ten prooi viel aan de vernederingsdrang en de machtswellust van omhooggevallene potentiaats van het slag korporaal of sergeant. Wat de mederekruten betreft, kon je geluk hebben (poepelore van de bar naar je bedje gebracht worden) of pech hebben (in de gang wakker worden met alleen een wc-rollietje rond je toeter). Ach ja, je werd er man.

Wat velen echter voorzien hadden — Leo inkluis, zo dom was hij niet, hij wist wel dat hij daartegen allang geen minister van Defensie meer zou zijn — was dat het verdwijnen van gratis krachten enige praktische problemen met zich mee zou brengen. Als er vroeger iemand was die een snuggere opmerking meende te moeten maken, dan kon die een week (of langer) alnaargelang er meer of minder waren die snuggere opmerkingen meenden te moeten maken) toiletten kuisen of piepers jassen. Ze kunnen dat nu moeilijk door kolonels laten doen. Die weten niet eens hoe een rauwe patat eruit ziet.

Die moeilijkheden krijgt de kersverse minister van Defensie, André Flahaut, nu

op zijn bord. Bon, wanneer je Flahaut bekijkt dan kan je je best voorstellen dat de man nooit problemen gemaakt heeft, wat er ook op zijn bord kwam, maar hier had hij toch een flinke kluit aan. Als een goede Bourgondiër nam hij er zijn tijd voor. Een half jaar lang zette hij zijn tanden in het dossier en in talrijke officiersbanketten en vorige week kwam hij als dessert met zijn rapport op de proppen. Licht verteerbaar was het alleszins niet: tweeënzestig pagina's, alstublieft, dat is drie keer zoveel als het gehele regeerakkoord samen. En toch blijft het allemaal vrij vaag.

Flahaut zal er als goede sos wel niet van op de hoogte zijn maar er is een spreekwoord dat zegt: waar Orze-Lieve-Heer een kerk bouwt, zet de duivel een kapelleke. De duivel in kwestie was hier stafchef Willy Herteleer en het kapelleke stond er al voor de kerk er was. Enkele dagen voor Flahaut zijn veldonderzoek had afgerond en al burlend de deur van de laatste officiersmess achter zich had toegetrokken, maakte Herteleer zijn visie wereldkundig. En die loog er niet om. Als het leger bovenop de indexatie geen tien procent extra krijgt, gaat het failliet. Tenzij er zesduizend gouden handdrukken komen. Dat was een pousse-café waarmee het rapport van Flahaut in vergelijking maar slappe koffie bleek.

De regering heeft er meteen een probleem bij. Extra geld wil ze niet geven en ontslagen ziet ze ook al niet zitten. Wat gedaan? Een voorstel van Flahaut was om de verschillende kommandostructuren verregaand te integreren. Nu is dat een terminologie waarmee de paars-groene Flahaut niet voor ene Jean-Luc Dehaene hoeft onder te doen. Of het bovendien veel zal uithalen is maar de vraag. Kijk, van

de toiletten weet ik het zo nog niet, maar landmacht, zeemacht of luchtmacht, een patat blijft een patat en met ernaar te kijken geraakt die niet geschild.

Buiten sanitaire en culinaire problemen worstelt ons leger bovendien nog met zijn rol in Europa en de Navo. Als het alleen een binnenlandse aangelegenheid was dan zouden Flahaut en Herteleer er eens een pint op drinken, "Santé André, schol Willy", en verder doen. Nu trekken de bondgenoten hen echter aan de mouw. Logisch toch, die willen ook wel eens een paar Belgen zien sneuvelen. 't moeten toch niet altijd hun jongens zijn. Flahaut nam hieromtrent alvast een duidelijk standpunt in: "Als een operatie met tweeduizend man niet veilig kan gebeuren dan stuur ik er maar duizend." Pardon? "Repeat, please!" bulderde een van de aanwezige Britse journalisten. Maar goed dat het leger niet beursgenoteerd is, anders konden alle aandeelhouders alvast hun harmonika uit de kast halen en een straathoek opzoeken.

Kortom, er is geld te weinig en er zijn manschappen teveel. Nu ja, manschappen: geen soldaten, wel officieren, onderofficieren, kader quof. Je kan ze niet eens naar het front sturen, daarvoor is hun rang te hoog. Neen, er moet duidelijk iets anders gebeuren. Gelukkig ligt de oplossing voor de hand. Daarvoor zorgde geheel onverwacht een andere sos, Renaat Landuyt. Landuyt is van een dusdanige saaiheid dat hij al straffe dingen moet vertellen om in het nieuws te komen. Vorige week lukte het hem. Hij wil namelijk aan alle kansarmen die nooit op vakantie gaan een reischeque geven. Niet zo'n cheque waarmee je in het buitenland kan betalen maar een heus bedrag om op

reis te gaan. In het binnenland weliswaar, het geld moet natuurlijk hier blijven.

Fout! Kijk, al die kansarmen kosten het land jaarlijks miljarden. Miljarden die ons al even kansarme leger node moeten missen. Dan ligt de uitweg toch voor de hand. Vergeet die binnenlandse vakantie. Bezorg al die kansarmen gewoon "the time of their life" op een exotische bestemming. Trek ze een kagigroen pakje aan, zet ze een blauwe muts op hun hoofd en stuur ze met een goeie ouwe C-130 naar Kosovo. Tsjetsjenie of een ander internationaal pretpark. Die mensen vergeten hun ellendige dagelijkse bestaan even en de bondgenoten zijn ook content. En wie weet, met een beetje geluk worden de meesten wel afgeknald zodat onze paars-groene heilstaaf ook van die kost af is. En er kunnen er meerdere volgen: stuur de alloctonen, de sans-papiers en de werkonwilligen. Wat later de gehandicapten, de ongetrouwde moeders, de homo's en de werkonbekwamen. Ik zie de liberale eksellenties al breeduit lachen bij het ten uitvoer brengen van dit plan: ze hebben daarmee voor eens en voor altijd het Vlaams Blok de wind uit de zeilen genomen.

De kritische lezer zal na voorgaande bedenkingen misschien begrijpen waarom het rapport van Flahaut in se even veelzeggend is als een doofstemme die naar VTM zit te kijken. De materie is eksploziever dan de doorsnee granaat van Belgische makelij. Er dreigt een konflikt tussen de regering en de legertop. Nog chance dat het leger enkel uit officieren bestaat of we hadden al lang een militaire coup aan ons been. De regering geraakt ook intern meer en meer verdeeld. Groenen en liberalen zien het defensie-budget heel anders. Het laatste woord is er nog niet over gezegd, de messen worden nu pas goed geslepen. Dit wordt ongetwijfeld voor de columnisten, en dan heb ik het nog niet eens over een echte regeringskrisis. Merci, Leo, duizend maal merci.

Peter

Vrijwilligers gezocht voor justitieel welzijnswerk

Justitieel Welzijnswerk Leuven is een hulpverleningsorganisatie die zich richt naar mensen die in aanraking (dreigen te) komen met justitie. Voorbeelden zijn mensen die het slachtoffer werden van een misdrijf, personen die in voorlopige hechtenis werden genomen, gedetineerden en hun familieleden.

Als je je twee tot drie (halve) dagen per week kan vrijmaken om de permanentie van de dienst te verzekeren, basiskennis wil verwerven over de sociale kaart, met een computer en internet kan werken, een bibliotheek wil helpen uitbouwen, je wil engageren voor minimum een jaar en bovendien vriendelijk en discreet bent, ben je van harte welkom.

Zo kan je samenwerken met ondersteuning van een professioneel team en bijdragen aan de opvang van mensen die met het strafrecht in aanraking komen. Je onkosten en verzekering worden betaald, bovendien zijn er mogelijkheden om je bij te scholen op kosten van de organisatie.

(rg)

Geïnteresseerden kunnen Kris Somers of Katrien Willems contacteren op het nummer 016/27.04.00 of mailen naar JWLeuven@tvd.be. Justitieel Welzijnswerk Leuven, Diestsevest 40, 3000 Leuven

JO MEUWISSEN

Alle verhuur
Video-, klank- en lichtmateriaal
Videoschermtot 4 m
DISCOBAR
met of zonder D.J.
KARAOKE (5000 BEF)

016/201.301

(advertentie)

Geen woord over studieloon

Familiale problemen of ontoereikende studiebeurzen doen studenten steeds vaker bij een OCMW aankloppen voor een bestaansminimum. Meestal worden ze vlog de deur gewezen. Op een studiedag in Gent werd over deze problematiek nagedacht en toonden sommige OCMW's hun goede voornemens. Een structurele aanpak kwam echter niet uit de bus. Het Leuvense OCMW verdedigde nogmaals zijn handelsmerk: student-ongeïnteresseerd.

Wegens het ontbreken van een studieloon zijn de meeste studenten voor de financiering van hun studie aangewezen op hun ouders. Deze afhankelijkheid houdt een risico in. Ontstaat er een konflikt met de ouders, dan kan dit ernstige financiële consequenties hebben. Beurzen bieden weinig onafhankelijkheid omdat ze gelinkt zijn aan het inkomen van de ouders. De student kan zijn kinderbijslag slechts zelf ontvangen indien hij over een eigen domicilie-adres beschikt. In dat geval moet hij bijvoorbeeld in Leuven een verklaring van financiële onafhankelijkheid ondertekenen. Dit kan men verantwoord op basis van de wettelijke regeling van het bestaansminimum. Een van de opgelegde

voorwaarden is het tonen van werkbaarheid, wat natuurlijk vatbaar is voor verschillende interpretaties.

Veelzeggend is ook dat men het al dan niet toekennen van bijstand laat afhangen van de studierichting, wat door velen als een regelrechte discriminatie wordt gezien. De voorkeur van OCMW's gaat uit naar 'rendabele' richtingen.

Bovendien eist het OCMW dat de student een redelijke kans op slagen heeft. De studiekosten mogen niet buitenissig zijn: er wordt geen hulp verleend aan mensen die trissen, die al een diploma hebben, voorafgaand hebben gebist.

De praktijk wijst uit dat de OCMW's zeer weigerachtig zijn tegenover studenten. In vele gevallen trekken studenten naar de Arbeidsrechtbank waar ze vaak in het gelijk gesteld worden. Maar de OCMW's blijven hun strategie toepassen, die schrik jongeren af om een bestaansminimum aan te vragen.

Nochtans zijn het niet alleen profiteurs die bij het OCMW komen aankloppen. Het aantal jongeren dat het bestaansminimum krijgt, is sinds 1990 systematisch toegenomen. Eén op vier steuntrekkers is jonger dan vijftientig. Bijna één op drie van deze jongeren is student. Hiervan zit de helft nog in de humaniora en de andere helft studeert voor een hogeronderwijsdi-

ploma. Er zijn diverse oorzaken: de verslechterde economische situatie in de periode '93 tot '95 met een toename van de werkloosheid, de verstrenging van de werkloosheidsreglementering met langere wachttijden en wachttuikeringen onder het nivo van het bestaansminimum, bovendien ook een toenemend aantal echtscheidingen en jongeren die het thuis afrappen.

Verantwoordelijk

Op de studiedag in de Sociale Hogeschool in Gent, werd door verschillende sprekers van OCMW's uit Leuven, Gent en Kortrijk hu, beleid uiteengezet. Het OCMW van Gent pakte uit met een intentieverklaring tot samenwerking met de sociale diensten voor studenten. Doelstelling van de samenwerking is te komen tot een onderlinge doorverwijzing en een continu overleg te organiseren. Dit moet resulteren in het bekomen van een ruimer beeld over de sociaal-financiële situatie van de student, waarop de hulpverlening kan worden afgestemd.

Nieuw is dat ook weer niet. In de Leuvense universiteitsstad is er al een aantal jaren een structureel overleg tussen de sociale dienst en het OCMW. De sociale dienst kijkt eerst wat ze voor de student kan doen en welke andere alternatieven die kan aan-

boren. Deze handelswijze lijkt toch enigszins vreemd. Indien het bestaansminimum een gewaarborgd recht is, lijkt het enige aanvaardbare criterium de behoeftigheid, en dat is de verantwoordelijkheid van het OCMW zelf.

Lou Smet, woordvoerder van het Leuvense OCMW, gaf toe dat het probleem van vele studenten op die manier niet opgelost wordt. De maatschappelijke assistente liet duidelijk het standpunt van dit OCMW verstaan: "Die studenten zijn toch voldoende intelligent om zelf stappen te ondernemen om de onderhoudsplicht van hun ouders af te dwingen."

Een student met ernstige financiële problemen moet bij het Leuvense OCMW niet aankloppen om humane wetenschappen te studeren. Smet: "Studenten moeten hun werkbaarheid tonen. Om het bestaansminimum te krijgen moeten ze een opleiding kiezen die tewerkstelling garandeert, geen muziekgeschiedenis dus." Iemand die zijn jaar moet bissen, krijgt zijn bestaansminimum maar uitgekeerd "als hij aantoonde dat hij in een compleet verkeerde studierichting zat."

Streng

Op de studiedag werd duidelijk dat niet alle OCMW's in de studentensteden op dezelfde strenge manier omgaan met de vraag van studenten naar een bestaansminimum. Maar de vraag waarom steeds meer studenten naar het OCMW stappen, hoe het komt dat die centra vele studenten wandelen sturen, werd onbeantwoord gelaten.

De grootste reden waarom het aantal studenten in de bijstand aanzwelt, is ongevoelheid te wijten aan de tekortkomingen van de studiefinanciering. Volgens professor Bea Cantillon is het zelfs zo dat het toelagesstelsel in geen enkel opzicht de stuwende kracht is geweest van het democratiseringsproces. De uitkeringen zijn daar namelijk te laag voor.

Een kabinetsmedewerker van minister Johan Vande Lanotte (Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie) gaf toe dat het bestaansminimum steeds meer een vangnet wordt voor ontoereikende financiering in andere stelsels van de sociale zekerheid, zoals dat van de studiefinanciering. Maar de kabinetsmedewerker trok hard van leer tegen studenten-profiteurs die een bestaansminimum kumulieren met een studiebeurs: sommige studenten zouden een riant inkomen van 32.000 frank in de maand hebben, en dat allemaal op de kap van de gemeenschap. Het kabinet stelt daarom voor om leningen in te voeren voor de financiering van de leefkosten, terug te betalen binnen de vijf jaar na het behalen van het diploma.

Studieloon

Telkens er kritiek wordt geuit op neveneffecten van het studietoelagesstelsel, worden studieleningen steeds weer opgediept als deus ex machina. Jan De Vuyst zegt in zijn boek dat het salonfähig is om voor leningen te zijn, want leningen verwijzen naar de klant-student die zijn opleiding op krediet kan kopen. Daarmee is ook de mening van de Dienst voor Studentenvoorzieningen verwoord: een studielening legt velen een bijkomend juk op de hals en stimuleert de democratisering van het onderwijs zeker niet.

Over studielonen nadenken hoort niet. "Er is daar toch geen geld voor", is de argumentatie. Ook op de studie-dag werd er met geen woord over gerept. Nochtans zou een studieloon vele problemen verhelpen en de student onafhankelijker maken van ouders en socio-economische achtergrond. Alvorens bewindslui deze aloude eis van de studentenbeweging voorgoed begraven, zouden ze er toch goed aan doen de voor- en nadelen van dit alternatief voor het beurzenstelsel eens op een objectieve manier af te wegen.

Bart De Schrijver

Ideën voor studentenvoorzieningen in het nieuwe millennium

"Wij verkopen niet alleen biefstukken"

Tegen het jaar 2001 lijkt een nieuw paradigma over hoe sociale voorzieningen moeten georganiseerd en gefinancierd worden in de maak. De stem van de hogescholen verrijkt het koor. In zijn boek *En dat was nog maar het begin* pleit Jan De Vuyst, directeur Studentenvoorzieningen KU Leuven, voor meer samenwerking met de hogescholen. Hij waarschuwt ook voor een verder schrijdende privatisering van de kollektieve voorzieningen voor studenten.

Jan De Vuyst maakt zich zorgen over de tendens tot outsourcing en privatisering van kollektieve voorzieningen. De universiteit Gent gaat de voedingsproductie uitbesteden aan een privee-partner. De Britse privatiseringsperiode heeft geleerd dat dit nieuwe model niet enkel efficiëntieverhoging oplevert. In verschillende universiteiten komt men erop terug. Volgens De Vuyst kunnen onze kollektieve voorzieningen het 'beter' dan de privee, zij doen immers meer. "We verkopen niet slechts biefstukken, maar we hebben een aparte, op studenten georiënteerde voedingsbenadering. We verhuren niet slechts oppervlakte met en dak er boven, we leveren wooncultuur", schrijft De Vuyst.

Hogescholen

De directeur van de studentenvoorzieningen ziet een grote toekomst van de kollektieve voorzieningen in de samenwerking met de hogescholen. Samenwerking tussen de verschillende instellingen in het realiseren van de maatschappelijke democratiseringsdoelstelling dient, volgens De Vuyst, steeds voorrang te houden op rekruteringsmotieven van de eigen instellingen. Er dienen bovendien aanvullende middelen worden gegeven aan de hogescholen om sociale voorzieningen uit te bouwen op het nivo van de sociale voorzieningen voor universiteitstudenten. Dit mag evenwel niet ten koste gaan van de

groep universiteitstudenten.

Een andere bezorgdheid van de Dienst voor Studentenvoorzieningen is de studiefinanciering. De reële ontwikkeling van studien en leefkosten moet aanleiding geven tot een aangepaste financiering van de sociale sector, zonder dat daarvoor de sektor afhankelijk wordt gemaakt van toekomstige middelen als inschrijvingsgelden, sponsoring of mede-naat. Bovendien dient gewaakt te worden over het behoud van het basisprincipe dat de studietoelagen verstrekt worden voor het dekken van de studiekosten. In de studiekosten horen ook de meerkosten samenhangend met het wonen in een universiteitsstad (voeding, verblijf). Om dit te realiseren, moet een automatische jaarlijkse indexering van de studietoelagen en van de minimumgrenzen gerealiseerd worden. De studietoelagen moeten ook gevoelig worden verhoogd, zodat de nodige inhaalbeweging tegenover de index uitgevoerd kan worden. Daarbij moet voldoende aandacht gaan naar de kost van nieuwe technologieën in het onderwijs: de toenemende internationale studie-uitwisseling, studiereizen, vakliteratuur enzovoort.

Het stelsel van studietoelagen moet ook inspelen op nieuwe onderwijstendenzen. Specialisatie (zoals de voortgezette academische opleidingen) en langere studieduur zijn zeer aktueel hierbij. Het idee van een jokerbeurs (een eenmalige studietoelage indien om pedagogische redenen de toelage zou geweigerd worden) moet verder worden uitgewerkt om een bis- of specialisatiejaar op te wegen.

Bart De Schrijver

Onderzoek naar sorteergedrag van studenten

Winkels en industrie verpakken te veel

Aet Sensibiliserings- en Informatiecentrum Milieu en Mobiliteit van de KU Leuven (SIC) voerde in oktober 1998 een onderzoek uit om de effecten van hun initiatieven rond beperking van de afvalproductie en het sorteergedrag van de studenten in kaart te brengen. In 1996 kwam men via een eerste onderzoek te weten dat aan het milieubewust gedrag van de studenten nog veel te verbeteren viel. Het huidige rapport toont dat studenten bewuster omgaan met afval en dus hun vuilnis uitzoeken. Maar er is nog veel ruimte voor verbetering, voornamelijk op politiek-ekonomisch nivo.

Bij het onderzoek gebruikte onderzoekster Griet Peeraer, verbonden aan het SIC, zowel objectieve als meer subjectieve methodes. De afvalmeting bestond uit het ophalen, uitzoeken en wegen van het vuilnis uit negen studentenhuizen gedurende de maand oktober van 1998. De resultaten van deze meting laten toe de hoeveelheid afval en het korrekt ordenen ervan nauwkeurig te bepalen. Bij de keuze van de negen studentenhuizen hield men rekening met een aantal factoren: ligging (Leuven of Heverlee), residentie of privehuis, veel of weinig kamers. Zo werd de veralgemeenbaarheid van de meting enigszins gegarandeerd. Daarnaast werden studenten uit de betrokken huizen bevroegd over hun huisvuil en hoe ze er mee omgaan, via een schriftelijke enquête. Deze werd door nog eens duizend studenten los van de negen huizen ingevuld.

Fout

De Campuskrant berichtte reeds vorige week over dit onderzoek. De gegevens die zij publiceerden zijn echter foutief. Peeraer vergelijkt de resultaten van de afvalmeting met de gemiddelde afvalproductie per Vlaming en met de gegevens uit het eerste onderzoek in 1996. Plaats je de afvalhoeveelheid die de gemiddelde student bij elkaar gooit op jaarbasis (152 kilogram) naast de afvalberg die de gemiddelde Vlaming bij elkaar spaart (311 kilogram), dan blijkt de student minder te vervuilen dan de gemiddelde Vlaming. Nu is het natuurlijk zo dat heel wat van het studentenaafval niet wordt verzameld op de studentenkoten, maar wel in restaurants en aula's. Studenten wonen ook niet permanent op hun kotadres en het afval van in het weekend en de vakanties belandt bij de ouders.

De onderzoekster zou de studenten willen laten meetellen als afvalproducenten in de stad Leuven. Leuven scoort op het gebied van vervuiling namelijk erg hoog ten opzichte van andere steden. Nu wordt de hoeveelheid afval van de studenten gezegd geproduceerd door de Leuvenaars wat een overschatting geeft van hun afvalcapaciteit. Het opnemen van de studenten in de berekening zou een meer gerichte aanpak van het afvalprobleem op stedelijk niveau vergemakkelijken. De student zou meetellen voor 0,49 inwoner wat betreft de totale hoeveelheid aangemaakt vuilnis.

In 1998 waren de studenten verantwoordelijk voor meer afval dan in 1996. Het percentage groente-, fruit- en tuinafval

(GFT), plastic, metaal en drankverpakking (PMD), papier en karton (PK) en andere plastic (geen PMD, plasticen verpakking) is bij deze afvalmeting gestegen. Naast de selectief opgehaalde vuilnissoorten is er nog het restafval. Dit is het afval dat in geen van voornoemde zakken past. Opmerkelijk is dat bij het uitzoeken van de vul-

nis verbussen, frituurvet en dergelijke te transporteren naar het containerpark. Het SIC onderhandelt nu met het stadsbestuur om een paar ophaalpunten voor studenten in het centrum te bekomen.

Sorteergids

Het rapport benadrukt de sterke stijging van de hoeveelheid verpakkingsplastic. Als je weet dat dit niet veel weegt, is de stijging van tachtig gram per week in 1996 naar 211 gram per week verontrustend. Het beperken van dergelijke verpakkingen is dus voor het SIC een aktiepunten. Volgens het rapport let ongeveer de helft van de ondervraagde studenten op de ver-

studenten zegt nauwgezet zijn vuilnis uit te zoeken. Als belangrijkste motivatie noemen de studenten hun milieubewustzijn. Gebrek aan accommodatie zorgt ervoor dat studenten niet sorteren. De onderzoekster kan enkel verder bouwen op wat studenten haar wensen te vertellen. Legt men de gegevens uit de enquêtes naast die van de objectieve afvalmeting dan blijkt dat dertig procent van degenen die menen korrekt te sorteren dit in feite niet doen. Studenten onderschatten de hoeveelheid afval die ze aanmaken. Ook de motivatie is allicht onderhevig aan vertekening. Het is mogelijk dat de ondervraagden de voorgestelde initiatieven niet konden vertalen in concrete gedragingen en dus ook niet naar waarheid konden antwoorden. Verder onderzoek kan uitwijzen tot welke concrete maatregelen de studenten zich werkelijk willen verbinden.

Maatregelen

Blikafval is er vooral in de omgeving van de auditoria. Peeraer wijt dit aan het uitsluitend voorradig zijn van blikjes in de drankautomaten die beheerd worden door Alma. De hoeveelheid blikafval kan verminderd worden door automaten met glazen flesjes te plaatsen. SIC pleit voor het inperken van de eenmalige verpakking, ook in de studie-omgeving.

Tachtig procent van de studenten ziet er geen graten in om met gerecycleerd papier te werken. Vreemd genoeg doet de universiteit geen inspanningen om de goede voornemens te vergemakkelijken. Tesisen mogen in heel wat fakulteiten niet op recyclepapier worden ingediend. Ook voor haar interne verkeer gebruikt de KU Leuven geen recycle materiaal. Het SIC maakt zich sterk om van papierbesparing (onder andere rektro verso kopiëren) een aandachtspunt te maken bij de unief.

Afvalvoorkoming is het sleutelwoord in de plannen van het SIC. De studenten worden zich meer en meer bewust van hun aandeel in de vervuiling. Ze denken echter dat met sorteren hun taak beëindigd is. Het bredere kader gaat nog aan hen voorbij. Griet Peeraer benadrukt het aandeel van de industrie en instellingen zoals de universiteit in het afvalprobleem. Zij zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de afvalberg, direct via hun activiteiten en indirect via het laten liggen van kansen tot mentaliteitsverandering en gedragsbekrachtiging.

Kathleen Raskin

Bron: "Reductie en selectieve inzameling van afval bij studenten KU Leuven, opnieuwe onderzoek". SIC. Voor meer informatie over sorteren, afvalbeperking en dies meer kan je langsgaan bij Koen Neyens, SIC, E. Van Evenstraat C (de trappen op bij de ingang van Alma twee), tel. 32 30 39, e-mail: koen.neyens@dsv.kuleuven.ac.be.

niszakken per soort afval er frekwent GFT werd gevonden tussen het restafval. Ook klein gevaarlijk afval (KGA: bijvoorbeeld batterijen, restjes schoonmaakproducten en restjes verf) eindigde tussen het restafval en het PMD. Studenten weten nog niet goed wat in welke zak hoort, zo luidt de conclusie. Een uitgebreide sorteergids, verkrijgbaar in het Nederlands en het Engels, zou dit in de toekomst verhelpen. KGA dien je in een containerpark buiten het centrum van Leuven te gaan afleveren. Praktisch is het echter niet haalbaar voor de studenten

pakking bij het winkelen. De bereidwilligheid is er, maar vaak bieden winkels en de voedingsindustrie geen alternatief voor overbodige verpakkingen.

Negentig procent van de bevroegde

Eerstekanners farmacie krijgen semestereksamens

Een Leuvense student legt zijn eksamens nu aan het eind van het jaar af. Sommige dekanen willen echter eksamens organiseren per semester. En rektor Oosterlinck laat de beslissing aan de fakulteiten over. Alfons Verbruggen, dekaan van farmaceutische wetenschappen, heeft het front van tegenstanders van het huidige jaarsysteem vervoegd, toch voor wat eerste kan betref.

Een eerste reden tegen jaarlijkse eksamens is dat de eerstekanners meer, maar minder omvangrijke vakken gaan krijgen. Men vreesde de studenten te veel te belasten op het einde van het jaar. Uit een bevraging van de eerstejaars bleek overigens dat vijfenegentig procent voor semestereksamens is. Verbruggen: "De studenten willen geen semeks in hogere jaren. Het is niet onze bedoeling om ze daar door te voeren, tenzij er een algemene regel komt die semeks verplicht. Wij zijn daar nu geen vragende partij voor."

De aantrekkingskracht die universiteiten met semeks uitoefenen op studenten en hun ouders vormt een tweede argument. In Gent halen studenten bovendien hogere punten (vijftien procent) dan hier, voor identiek hetzelfde vak van identiek dezelfde prof.

Leuvense fakulteiten met semeks, zo geeft hij toe, hebben niet onverdeelde positieve resultaten. Dat vindt ook Stephan Neetens van Loko (Leuvense overkoepelende kringorganisatie): "Semeks beperken het socio-kulturele leven van de student en zijn nefast voor onderwijsvernieuwing. Door het invoeren van dat systeem leren mensen ook niet meer met vrijheid omgaan."

Praktisch gezien krijg je een week blok voor de kerstvakantie, waarna twee weken semeks volgen. Verbruggen: "Geen skireis in de kerstvakantie dus. Ook kandidatuurstudenten hebben recht op een studentenleven, maar dat begint toch vooral in tweede kan."

(bds/mf)

Spreekbeurt genderproblematiek

De vereniging akademisch personeel (VAP) en de werkgroep Vrouw en Universiteit, in samenwerking met het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding nodigen u uit op dinsdag één februari om 19 uur voor een lezing door professor Mildred Dresselhaus van het Massachusetts Institute of Technology (MIT). Zij ontving dit jaar haar eredoctoraat aan de KU Leuven en geeft een lezing getiteld "Expanding the opportunities for women in science and engineering." Gedurende haar loopbaan heeft deze professor zich ingezet voor de positie van vrouwelijke studenten en academici in wetenschappelijke richtingen. Tijdens de lezing zal ze eerst enkele van haar projecten toelichten. Daarna bespreekt ze de vrouwelijke vertegenwoordiging bij wetenschappers en ingenieurs in de Verenigde Staten. Tenslotte komt haar veelbesproken rapport over vrouwelijk akademisch personeel in de School of Science aan het MIT aan de beurt, samen met de impact die het rapport elders ter wereld gehad heeft.

De lezing — in het Engels — vindt plaats in de Promotiezaal in de Universiteitshallen, gelegen Naamsestraat 22 en wordt gevolgd door een receptie u aangeboden door de VAP. Deelname is gratis. Gelieve uw aanwezigheid voor vrijdag 28 januari te melden aan Jan Cools, sekretaris van de VAP. E-mail: jan.cools@med.kuleuven.ac.be of fax 016/34.71.66

(nc)

Armoederisiko voor jongeren gestegen

Reeds acht jaar op rij verschijnt het 'Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting'. De Belgen zijn niet erg arm in vergelijking met andere westerse landen. Maar het armoederisiko voor jongeren en de actieve bevolking stijgt. De overheid doet wel inspanningen om armoede en uitsluiting in kaart te brengen en te bestrijden; jammer genoeg is haar beleid niet coherent maar fragmentair.

België heeft één van de laagste armoedesijfers van de westerse wereld. Slechts zeven procent van de Belgische huishoudens is arm. Naargelang van de gehanteerde definitie, meetmethode en gegevensbank worden ook hogere percentages naar voor geschoven, tot zelfs dertien procent. Nog meer goed nieuws: voor het eerst sinds lang kent het aantal bestaansminimumtrekkers een lichte daling. Op het eerste zicht inderdaad positieve berichten ware het niet dat het jaarboek beetje bij beetje deze cijfers relativerend, op een manier die soms zelf te relativiseren valt.

Venijn

Dat slechts zeven procent van de Belgische private huishoudens als arm beschouwd wordt, is bejufend op basis van de meest recente resultaten van het centrum voor sociaal beleid (CSB) van de Universiteit Antwerpen. Het CSB gebruikt in haar laatste onderzoek twee normen: de EG-norm en de EU-norm. Beide normen leggen de armoede lijn vast op vijftig procent van het gemiddelde (EG-norm) of van het

mediaan gezinsinkomen (EU-norm). Konkreet ligt de armoedegrens voor een één-inkomensgezin op 30.250 frank en voor een meerinkomensgezin op 53.350 frank. Wie meer verdient, wordt geacht rond te komen. Belangrijk is dat deze normen 'welaarvast' zijn: een stijging van het gemiddeld inkomen leidt onmiddellijk tot een evenredige stijging van de armoedegrens.

Het aantal bestaansminimumtrekkers wordt nog steeds als een belangrijke indicator voor het armoedegehalte in onze samenleving beschouwd, eerder dan een telling van het aantal armen. In 1999 is er voor het eerst een reële daling van het aantal bestaansminimumtrekkers: ongeveer 2,5 procent van de totale bevolking deed een beroep op de minimumuitkeringen — dat

zijn het bestaansminimum en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden. Volgens de voorlopige cijfers van het ministerie van Sociale Zaken betekent dit een daling van iets meer dan één procent. Het is niet zeker of deze daling zich de komende jaren zal verderzetten. Want voor het overige zijn de nieuwe cijfers van het CSB een stuk minder rooskleurig. Tijdens de periode 1992-1997 steeg voor jongeren en voor groepen op beroepsactieve leeftijd het armoederisiko. Bovendien steeg dit risico ook voor huishoudens die afhankelijk zijn van een werkloosheidsuitkering: in 1997 was 36,8 procent van dit type huishoudens arm. Op het eerste gezicht kan men dus wel spreken van een blijde boodschap, maar het venijn zit in het staartje. Een duidelijk overheids-

beleid dringt zich op.

De belangrijkste beleidsinspanningen waren het algemeen verslag over armoede (AVA) dat de dialoogmethode tussen doelgroep en beleidsmakers introduceerde, en de uitbouw van het Sociaal Impulsfonds (SIF), dat een reeks indicatoren van uitsluiting ontwikkelde om zo uitsluiting in kaart te brengen. Probleem is nog steeds dat armoede alleen fragmentair onderzocht wordt. Armoede wordt nog gemeten aan de hand van het inkomen, terwijl er een algemene consensus is over de multi-aspectualiteit van armoede. Door beleidsbekommnissen echter, richt men zich tot één aspect van armoede — woningbeleid, tewerkstelling — zodat fundamenteel onderzoek ontbreekt. Zo'n allesomvattend onderzoek is nochtans broodnodig, wil men armoede op lange termijn bestrijden. Alleen dan kan men een coherent beleid voeren. Want inspanningen zoals de opvolging van AVA en de uitbouw van het Sociaal Impulsfonds blijken onvoldoende, niet alleen door een tekort aan financiële middelen maar evenveel door een tekort aan coherentie in het beleid.

Fragmentair

Maar om armoede te bestrijden, is er meer vereist dan groots opgezette onderzoeken en nieuwe methodes of modellen om alles in kaart te brengen. Veel meer stelt de vraag zich naar een herinvulling van concepten als solidariteit, integratie en rechtvaardigheid. Een nieuw sociaal contract tussen burger en overheid, maar dan wel één dat zijn basis vindt in de maatschappij. Dit om te verhinderen dat de poging van de overheid om etische grondslagen te herdefiniëren niet opnieuw tot een intellectuele oefening verwordt.

Marie-Anne Dedeurwaerdere

Bron: Armoede en Sociale Uitsluiting: Jaarboek 1999; Jan Vranken, Dirk Geldof en Gerard Van Mensele; Acco, 1999.

Eerstekenners gerust in uitslag proefexamens

"Het telt toch niet mee"

Waar de meesten genoten van een beetje extra vakantie, maakten de eerstekenners tijdens vorige week voor de eerste keer kennis met de horror vacui die een versgedrukt examenblad met zich meebrengt. Anderen leerden hun prof beter kennen tijdens een kort gesprekje. Het is weer de tijd van de proefexamens.

Het Erasmusgebouw, hoofdkwartier van de faculteit letteren. Het is woensdag 19 januari. Het hele gebouw lijkt verlaten. Het hele gebouw? Neen. Op de vijfde verdieping zit een groepje studenten dat nog steeds heftig worstelt met een stapel papieren. Zenuwachtig bladeren ze in hun kursussen, iedereen aanschietend die het examenlokaal verlaat: "En, hoe was 't? Wa vroeg-t-em?" Voor het gros van de studenten is dit de eerste kennismaking met het universitaire examensysteem. Wij trokken

onze beste leren jas aan, negeerden ons scheerapparaat en trokken on onderzoek uit. Eerstekenners in de proefexamens: wie zijn ze, wat doen ze — en vooral — lijkt hun seksleven eronder?

Heleen zit eenzaam op een bank. Ze heeft straks examens Frans. Ze wil ons niet te woord staan. Ze is te nerveus. Wat verderop hebben we meer succes. Een groepje geschiedenisstudenten wacht op het mondeling examen historiografie, een traditionele klepper. We lopen er zowaar een bekend gezicht tegen het lijf. Kristof D — We zien hem wel vaker in het milieu — heeft namelijk ook examens. Hij is er niet gerust in.

Een profiel van de gemiddelde eerstekennersstudent letteren in tijden van proefexamens: hij of zij is, zo bekennen ze zelf ruiterlijk, net iets te laat begonnen. Meestal is dat in of zelfs na de kerstvakantie. De genen die dan toch voor kerstmis de klus aanvatten, hadden het dan weer laten schieten tijdens de feestdagen. Monitor

Wim Grevendonk van Germaanse relatieveert: "De studenten zijn helemaal niet te laat begonnen, want zij hebben nu juist een representatief beeld van hun prestaties. Het loopt op het einde van het jaar vaker fout met mensen die zich het hele eerste semester hebben ingespannen voor de vier proefexamens en zo de andere vakken hebben verwaarloosd."

De meeste eerstekenners laten de partitels niet aan hun hart komen. Op Heleen na ontmoeten we weinig mensen die zich echt druk maken. "Het telt toch niet mee", zegt Geert. De anderen geven hem volmondig gelijk. Nachtjes doordoen of pepmiddelen zijn opvallende afwezigen in hun verhaal. "We zien wel wat er komt", is de algemene tenor.

Berouw

Maar hoe voelen studenten zich na het examen? Is er diezelfde berusting of komt het berouw dan toch na de zonde? Ellen heeft haar historiografie naar behoren afgelegd. Ze wist wie de logografen waren en ook het werk van Livius kon ze zonder noemenswaardige problemen verduidelijken. Haar derde vraag is ze al weer vergeeten. Het is de tijd van de gevreesde black-

out. Ook Lien, germaniste, denkt dat haar examen niet slecht was. Bij haar tweede vraag had ze wat rond de pot moeten draaien, maar hoopte toch op een voldoende.

Mogen deze studenten terecht gerust zijn? De monitor denkt van wel. Volgens Grevendonk schatten de meeste studenten zichzelf vrij goed in: "Je hebt er natuurlijk altijd die zichzelf hopeloos overschatten. Dat zijn dan meestal de pijnlijkste gevallen als blijkt dat de resultaten ver onder hun verwachtingen liggen."

De praktijken die we kennen van de echte zittijden worden ook al tijdens de proefexamens gebruikt. Het uitstellen en afzeggen van examens was deze week al volop in zwang, al zijn uitspraken daarvoor nu nog voorbarig: in letters moet men zich voor de proefexamens expliciet inschrijven. Studenten die afhaken, hoeven dat echter niet altijd te melden. Grevendonk: "Achteraf blijkt hoeveel mensen hoeveel vakken hebben afgelegd. Meestal geeft dat hetzelfde beeld als in juni." Eigenlijk merkt hij geen verschil met de echte zittijden: "De proefexamens zijn zeer representatief voor hoe het er op het einde van het jaar aan toe gaat."

Matthieu Van Steenkiste
Nikolas Cloet

Reeks: Bibliotheken aan de KU Leuven

Voor het derde deel van onze reeks gingen we ons licht opsteken in Heverlee. Daar is men immers druk bezig met het oprichten van een nieuwe bibliotheek die 'kampusbibliotheek Arenberg' zal heten.

Nieuwe kampusbibliotheek voor eksakte wetenschappen

Boeken van hier tot in Mechelen

Vanaf 2002 zal Heverlee nooit meer hetzelfde zijn. Als alles goed gaat, zijn de ruïnes van het oude Celestijnenklooster dan omgevormd tot de bibliotheek van toekomst. Een groots opgezet project waarbij kosten noch moeite gespaard werden.

De groep eksakte wetenschappen bestaat uit drie fakulteiten: Wetenschappen, Toegepaste Wetenschappen en Landbouwkunde en Toegepaste Biologische Wetenschappen. Deze worden nog eens verder onderverdeeld in verschillende departementen. Op dit moment hebben al die departementen nog hun eigen bibliotheek. Daar komt binnenkort echter verandering in. Men is immers van plan om al die kleine bibliotheekjes te verenigen in één overkoepelende bibliotheek.

Jezuïeten

De redenen voor deze samenvoeging worden door Walter Bogaerds, voorzitter van de kampusbibliotheekraad, als volgt samengevat: "De huidige deelbibliotheken zijn over het algemeen kleinere entiteiten waar meestal maar één bibliotekaris is. In deze tijd van multimedia vormt dat een probleem. Die mensen zijn indertijd opgeleid met traditionele boeken en tijdschriften als informatiedrager en zijn soms helemaal geen informatikaspecialisten. Door al die bibliotheken samen te voegen, kan men het personeel groeperen, wat specialisatie mogelijk maakt. Een tweede argument is dat we de dienstverlening ten opzichte van de studenten en onderzoekers willen verbeteren. De huidige departementsbibliotheken zijn gemiddeld van negen tot vijf open. Wanneer alles gecentraliseerd wordt, kunnen we langer en eventueel ook op zaterdag open blijven."

"Een belangrijke reden voor het samenvoegen van de bibliotheken is plaatsgebrek. Bij de bouw van de nieuwe bibliotheek is rekening gehouden met de aangroei van de kollektie. Bovendien kunnen we weinig gebruikte werken afvoeren naar de Jezuïetenbib, die door de universiteit als depot gehuurd wordt. De nieuwe bib zal een soort doorgangsbibliotheek worden: de werken staan hier een aantal jaren vooraleer ze naar een kompaktopstelling of het magazijn gaan. Het is ook de bedoeling dat het materiaal uit de Jezuïetenbib ter plekke ingescand kan worden en elektronisch doorgestuurd wordt naar de aanvrager. We zijn daar al een tijdje mee bezig, maar het moet in de toekomst nog uitgebreid worden."

Kerktoeren

Om een lokatie te vinden voor de nieuwe bibliotheek heeft men een aantal werkgroepen opgericht die de verschillende mogelijke lokaties onderzocht hebben. Uiteindelijk is men terechtgekomen bij het oude Celestijnenklooster op de hoek van de De Croylaan en de Celestijnenlaan. Het stond al vast dat dat klooster gerestaureerd zou worden maar men had er nog geen nieuwe bestemming voor. Nu wordt het dus de thuis voor de kampusbibliotheek Arenberg.

De volgende stap was een ontwerp vinden. Men keek verder dan zijn eigen kerktoeren en er werd een internationale architectuurwedstrijd uitgeschreven. De winnaar, Rafael Moneo, is een gerenomeerd Spaans architect die al over de hele wereld opdrachten had en tevens eredoctor aan de KU Leuven is. Zijn ontwerp voorziet het optrekken van twee nieuwe gebouwen naast de ruïne van het klooster. De oude kloostergang blijft behouden en gaat dienst

(foto Jimmy Debruyne)

doen als studieruimte. Ook de oude huisjes blijven. Hier zal de administratieve vleugel gehuisvest worden.

Op het gelijkvloers komen de boekenrekken. Er is een ruime inkomhal voorzien met eventueel een winkeltje voor studieboeken en een kafetaria. In de centrale leeszaal zal je een aantal gemeenschappelijke werken en verschillende computersystemen vinden om centrale opzoekingen te verrichten. Konkreet betekent dit honderd tot tweehonderd computers en extra aansluitingen waaraan studenten in de toekomst eventueel hun laptop kunnen aanloggen. Verder is er een instructielokaal voorzien, waar men kan aanleren hoe je met elektronische databanken moet werken, en een binnentuin die in de zomer toegankelijk is. Het uitleensysteem wordt hypermodern: bij de inkomhal zal een soort robot komen die binnengeleverde boeken automatisch uit de uitleenlijst haalt. Bovendien zullen de boeken automatisch gesorteerd en in het karretje voor de juiste cluster gedeponneerd worden, zodat het personeel ze enkel nog in de rekken moet zetten.

Zelfstudie

Op de eerste verdieping komt wat een van de paradedeuren van de bibliotheek moet worden: de didactische kluster. De verschillende deelbibliotheken zijn teruggebracht tot een vijftal clusters, die per discipline gegroepeerd zijn. In elke cluster

worden een aantal aansluitende disciplines gegroepeerd, zoals fysica, materiaalkunde en scheikunde, of werktuigkunde, computwetenschappen en elektrotechniek. Ook hier zijn faciliteiten voor allerlei soorten multimediastelsystemen voorzien. Verder komen er een klein auditorium en aparte studieruimten waar de studenten in kleine groepjes rustig kunnen werken.

Tenslotte is er een verdieping die gedeeltelijk onder de grond zit. Daar bevinden zich studieruimten die kunnen afgehuurd worden. Sommige studenten, zoals die van architectuur en geografie, gebruiken de bibliotheek namelijk gedeeltelijk als practicumlokaal. Zij kunnen deze ruimten voor langere tijd benutten. Daarnaast is er een magazijnruimte waar de minder gebruikte werken in kompaktsrekken opgeborgen worden.

De kampusbibliotheek Arenberg zal niet alleen als informatiecentrum dienst doen maar ook als studiecentrum. De universiteit begint meer en meer begeleide zelfstudie te stimuleren. Daarvoor moet men echter infrastructuur aanbieden waar de studenten terecht kunnen om een aantal zaken te bestuderen en waar de docenten voor begeleiding kunnen zorgen door bijvoorbeeld inleidende zittingen te geven of zelfstudiepakketten. Er is getracht om beide functies in het concept van de bibliotheek te integreren.

Volgens Bogaerds zal de nieuwe bib veruit de grootste wetenschapsbibliotheek in België worden: "De totale oppervlakte bestrijkt ongeveer 10350 vierkante meter.

Het aantal volumes bedraagt om en bij de 940.000. Er is plaats voor bijna zesentwintig kilometer boekenlegger, wat ongeveer overeenkomt met de afstand Leuven-Mechelen. Elk boekenrek zal zes leggers hoog zijn, waardoor er vier en een halve kilometer boekenrekken zullen staan."

Het prijskaartje van dit project bedraagt ongeveer vierhonderd miljoen. Een groot deel hiervan wordt door de KU Leuven betaald. Voor de restauratie van het gebouw kan de universiteit echter een beroep doen op subsidies. Het idee voor de nieuwe bib is ontstaan in het begin van de jaren negentig in het gemeenschappelijk bureau, het orgaan dat instaat voor het dagelijks bestuur van de universiteit en waarin onder meer de rektor en de vice-rectoren zetelen. Huidig vice-rektor Guido Langouche heeft er voor gezorgd dat het project uiteindelijk van de grond geraakt is. Van hem komt ook het idee om het te combineren met de restauratie van het Celestijnenklooster. Hierbij heeft hij steeds de steun gekregen van alle dekanen en departementsvoorzitters van de groep eksakte wetenschappen.

"940.000 volumes, vier en een halve kilometer boekenrek en zesentwintig kilometer boekenlegger"

Op dit moment is architecturaal alles ongeveer rond. Men is nu bezig aan de aanbestedingsdossiers, alle bestekken worden door de technische dienst opgemaakt. Het is de bedoeling om de zaak dit jaar nog aan te besteden en te beginnen met de werken, zodat de bibliotheken in de vakantie van 2002 kunnen verhuurd worden. Die verhuur zal niet van een leen dakje lopen. Doordat alles gereorganiseerd moet worden, moeten er bijvoorbeeld op alle volumes nieuwe etiketten en veiligheidstrips geplakt worden. In de opleiding bedrijfsbeleid heeft men een aantal simulaties gedaan en is men tot de conclusie gekomen dat één persoon gedurende zeven en een half jaar met dit werkje zoet zou zijn.

De vraag dringt zich op of het nodig is om in deze tijd van elektronische media zoveel te investeren in een bibliotheek. Er zijn een aantal goede redenen om dat toch te doen. Om te beginnen zal papier zowel voor studieboeken als voor publikaties van onderzoeksresultaten nog zeer lang de belangrijkste informatiedrager blijven. Naast die gedrukte boeken zijn er ook heel wat multimediastelsystemen die een plaats moeten krijgen. Deze zijn zeer duur en daarom is centralisatie en specialisatie van het personeel noodzakelijk. Een derde argument is dat het ganse aanbod van elektronische informatiedragers ergens centraal moet beheerd en bestuurd worden, zodat het aanbod consistent blijft.

Wat er met de oude departementsbibliotheken gebeurt, hangt af van de departementen zelf. Verschillende onder hen kampen met een plaatsgebrek en kunnen de vrijgekomen ruimte goed benutten. Vooral bij eksakte wetenschappen neemt het aantal onderzoeksprojecten toe. Die onderzoekers hebben natuurlijk plaats nodig. De oude bibliotheekruimtes zullen waarschijnlijk gebruikt worden om bureau's te vestigen voor deze projecten. De universiteit hoeft dus niet te vrezen voor een plotsse leegstand.

Heidi Van Hout
Loes Geuens

Een schat van een bruid

Kristel Luyckx, een pedagoge gespecialiseerd in vrouwenstudies, voerde drie jaar geleden onderzoek naar man-vrouwverhoudingen in de Turkse gemeenschap. Ze interviewde vijftien jonge, gehuwde vrouwen over hun ideeën omtrent relaties. Enkele weken geleden verscheen het boek.

Luyckx ontving voor haar studie de Antwerpse prijs 'Migranten in de stad'. Professor Marie-Claire Foblets van de KU Leuven stimuleerde haar om het onderzoek, aangevuld met reflecties van andere wetenschappers, te publiceren.

"Het huwelijk van de jonge bruid, die voor haar eerste huwelijksnacht wordt binnengeleid in de slaapkamer, die versierd is met de zelfgemaakte bruidsschat, staat of valt met het bewijs van de maagdelijkheid van de bruid." Zuiverheid is één van de centrale thema's in het boek. Alle vrouwen in de studie ervaren 'het maagd zijn' als een evidentie, die ze aan de dochters willen overleveren. De mannen doen voor het huwelijk vaak seksuele ervaring op met niet-respectabele Belgische liefjes of met Turkse hoertjes. In westerse ogen lijkt dit het toppunt van discriminatie. Toch worden veel vooroordelen weerlegd door de genuanceerde opvattingen van de geïnterviewden. Geen van hen twijfelt aan de deugd van de traditie, maar sommigen stellen zich de vraag waarom hun mannen eraan ontsnappen. Tevens verwijzen ze naar Belgische vrouwen, die bij een eerste verliefdheid hun maagdelijkheid en zelfrespect verliezen.

Er wordt in het boek ook verwezen

naar onderzoek omtrent hoogopgeleide, Marokkaanse vrouwen in Nederland. Voor hen heeft de maagdelijkheid nog een symbolische waarde. Gediplomeerde migranten zouden de poort naar integratie vormen, maar voor Marokkaanse studentes is de realiteit vaak bikkelhard. Ze lijden onder de voorbeeldfunctie die hen toebedeeld wordt. Er is in zekere zin een dwang om twee rollen te spelen: de islamitische dochter en de westerse klasgenoot. Konflikten blijven niet uit: je mag niet naar de film en je begrijpt niet waarom, je wordt verliefd, maar een relatie aanknopen en een vriendje naar huis brengen is uit den boze. Een partner vinden is voor deze vrouwen dikwijls een heuse opdracht. De ideale is moslim, die samen met hen de islamitische cultuur wil verderzetten. Toch bestaat er een duidelijke vrees dat deze mannen te conservatief denken. Deze Marokkaanse vrouwen hebben respect voor het feit dat hun ouders hen een geschikte partner voorstellen, maar ze behouden zelf de keuze. De voorstelling van gillende, bij de sluijer gegrepen, ontvoerde meiden blijkt niet overeen te stemmen met de realiteit. Zowel in Marokko als in Nederland wordt uithuwelijken als ouderwets ervaren en de meeste jongeren keuren het af.

Berôeps

Grootschalig onderzoek in Vlaanderen en Brussel toonde aan dat de Turkse vrouwengemeenschap zich traditioneler opstelt tegenover genderrelaties dan de Marokkaanse. Turkse vrouwen huwen vroeger en er worden duidelijk meer garrangeerde en grensoverschrijdende huwelijken georganiseerd. Uit het onderzoek van Luyckx blijkt

dat huwen door Turkse vrouwen beschouwd wordt als een levensdoel. Huwen is een plicht: mannen en vrouwen moeten gepaard door het leven gaan, alleen God kan op zichzelf bestaan. Gedurende hun jeugd worden de meisjes voorbereid op hun plichten binnen het huwelijk: ze leren huis-houdelijke taken, letten op zusjes en broertjes en volgen beroepsopleiding in het teken van hun latere rol als echtgenote. Een aantal onder hen trouwt zeer jong, vanaf vijftien al, om de reeds aangevatte onderhandelingen te ontvluchten. De garrangeerde huwelijken vinden plaats als de vrouwen twintig of iets jonger zijn. Het initiatief gaat uit van de familie van de man. Moeder en dochter informeren zich naar de kwaliteiten van de kandidaat: belangrijke eigenschappen zijn werklust, er rustig uitzien, niet roken, niet drinken, niet gokken. Wanneer de vader toestemming heeft gegeven, gaan de formele onderhandelingen van start. Het ligt niet voor de hand dat de meisjes dan al echt gesprekken voeren met de partner die hen voorgesteld is. Weigeren zou nog mogelijk zijn, maar vele dochters vertrouwen op de keuze van hun ouders.

recht. Turkse vrouwen hebben zeker medezeggenschap. Ik heb dat bij mij thuis gezien: als mijn moeder tegen een bepaalde beslissing van mijn vader was, dan kwam die er gewoon niet." De vrouwen voelen zich niet gedwongen in de rol die ze bekleden, maar beklemtonen dat ze hebben gekozen voor het hun voorgestelde huwelijk. Ze zijn iemand in de kollektiviteit, verbonden met familie en de Turkse gemeenschap. Individuele autonomie wordt niet bewonderd,

(foto archief)

samenhorigheid is het belangrijkste. "Als je elkaar graag ziet en als je voorbestemd bent om elkaar graag te zien, dan word je verliefd. Dan zie je elkaar graag. Dan pas je je aan. Als je heel wat verwachtingen die Belgische vrouwen hebben, niet hebt, dan is een relatie zoals bij ons perfect mogelijk."

Representatie

De studie van Kristel Luyckx is op verschillende vlakken zeer verhelderend. De diepgaande interviews laten je toe door te dringen in de gedachtegang van de Turkse vrouwen van de tweede generatie. Dit is iets wat bij kwantitatief onderzoek niet mogelijk is. De levensverhalen maken het geheel zeer toegankelijk. Maar deze wetenschappelijke methode heeft ook haar minpunt. De onderzoekster geeft toe dat ze bepaalde kandidaten verwierf dankzij de sneeuwbalprocedure. De eerste informanten, die aangeworven werden via een Vlaams integratiecentrum voor migranten, gaven op hun beurt nieuwe namen door. Uiteraard is de representativiteit van het onderzoek dan ook zeer beperkt. De vraag is of ongelukkig getrouwde vrouwen even spontaan meewerken aan dergelijk onderzoek. Zo haalt Luyckx bijvoorbeeld aan dat maar één van de vrouwen niet buitenshuis gaat werken, terwijl uit onderzoek van de VUB blijkt dat slechts vijftientig procent van de vrouwen van de tweede generatie een baan heeft. De reflecties van andere deskundigen achteraan in het boek zijn daarom zeer gepast.

Nathalie Van Leuven

"Liefst een gewoon huwelijk? Creatie en konflikt in levensverhalen van jonge migrantenvrouwen", Kristel Luyckx, Acco, 196 pagina's.

Schoonmoeders

Twaalf vrouwen in het onderzoek huwen met een man uit Turkije. Uit kwantitatief onderzoek is gebleken dat begin jaren '80 niet eens zestig procent van de Turkse vrouwen voor een partner uit het land van herkomst kozen. In 1990 is dat opgelopen tot meer dan tachtig procent. De beginperiode van het huwelijk is vaak heel zwaar. De mannen geraken moeilijk aan werk, vervelen zich en voelen zich totaal vervreemd. De vrouwen, die hier al jarenlang wonen, worden kostwinner en moeten alle administratieve verantwoordelijkheid dragen, hoewel ze daar niet op voorbereid zijn. Velen vinden dit problematisch en voelen zich niet meer echt vrouw. Meestal gaat alles beter als de mannen werk gevonden hebben.

Drie vrouwen vluchten na de huwelijksonderhandelingen en huwen zeer jong met een 'Turkse' Belg. De traditie wil dat het pasgehuwde koppel gaat inwonen bij de schoonouders. Ook dit loopt niet altijd van een leien dakje. De jonge vrouwen zijn vaak opener opgevoed en gaan buitenshuis werken, maar worden verondersteld zich over te leveren aan zware huishoudelijke taken. Eens het koppel onder schoonmoeders vleugels vandaan komt, wordt het leven aangenamer.

Feministen

Feminisme en emansipatie zijn voor de Turkse vrouwen geen na te streven fenomenen. Emansipatie wordt beschouwd als ten top gedreven Westers individualisme. "Turkse vrouwen waren in feite al veel sneller geëmansipeerd dan Belgische vrouwen: ze hadden bijvoorbeeld vroeger stem-

Kruiswoordraadsel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Horizontaal — 1 Familied — Pers. vnv. 2 Belgische rivier — Europese rivier
3 Maagbitter — Insektenlarve 4 Verorberde — Vlaamse gemeente 5 Koraalleiland — Meisjesnaam 6 Lectori salutem — Mengsel van gassen, dampen en vaste deeltjes 7 Persoon die de stier afmaakt — Familielid 8 Kleur — Zichzelf kastijdende Indiër 9 Engel van de hoogste rang — Lichaamsopening 10 Titaan — Auto-onderdeel.
Vertikaal — 1. Onheil, kwelling — Ongegist druivensap 2 Verharde huid — Slaafse dienaar 3 Vordering — Bloem 4 Cultuur — Rijstbrandewijn 5 Zwaar misdrijf — Nationale wapenfabriek 6 Deel van de bijbel — Diepe spleet 7 Gebarenspeel — Mondeling 8 Tijdelijk woonverblijf — Hoofdbedekking 9 Inwoners van Perzië — Spaans schilder 10 Roemen — Scheur in een hard voorwerp.

Door Filip De Keukeleere

Worige week stuurde het Brusselse Hof van Beroep één van de drie rechters naar huis in het fameuze Proces-Clabecq. Het was de apotheose van een negentiende-eeuwse proces waarin het parket van Nijvel tracht af te rekenen met de vakbondsdelegatie van de staalfabriek Forges de Clabecq. In de berichtgeving rond deze affaire kon u reeds de 'wandaden' meemaken van de 'staats-gevaarlijke kommunist en woesteling' Roberto D'Orazio. In tegenstelling tot dat beeld is het proces geen mite. Dertien arbeiders die opkwamen voor werkgelegenheid in hun fabriek worden voor de rechtbank gesleept als doorsnee criminelen.

"Over de aanpak van de strijd rond tewerkstelling rond de Forges de Clabecq kunnen uiteenlopende analyses gemaakt worden. Maar repressie tegen actoren in een kollektief konflikt betekent een ernstige aantasting van de arbeidersbeweging en van de democratische beweging in haar geheel, alsmede een gevaarlijk precedent op juridisch vlak. Het is onaanvaardbaar om stakers die voor de tewerkstelling strijden gelijk te stellen met delinkwenten van gemeen recht", zo luidt het standpunt van de socialistische bediendebond BBTK Brussel-Halle-Vilvoorde rond het proces van Clabecq. Maar het heeft lang geduurd eer de vakorganisaties beseften welke proporties dit proces begon aan te nemen. Veel is wellicht te wijten aan de mite die — vooral door de eenzijdige berichtgeving in de media — geweven werd rond de figuren van de Italiaanse vakbondsvoorman Roberto D'Orazio en zijn werkmakker Silvio Mara. Zij kregen beiden de stempel *gewelddenaar en volksdemagoog* op het voorhoofd gedrukt, zelfs door hun eigen vakbond de FGTB, die hen voor geruime tijd liet vallen.

De sociale strijd in Tubize was er één met veel geweld en matrakken. Het stakingsrecht is een absoluut recht, maar kan nooit reden zijn om strafwetten te overtreden. Toch heeft een klap in een aangezicht of een uitbarsting van geweld meestal een historische reden. In het geval van Clabecq was dat de bruuske sluiting van een staalbedrijf dat praktisch een hele gemeente werk gaf.

Bij het verlaten van de N-6 in Tubize laat de streek niet direct het drama zien dat er zich afspeelt. Vanop de hellingen van Ittre, midden in het Waals-Brabantse groen, ligt de Forges er zelfs pittoresk bij langs de oever van het kanaal naar Charleroi. Maar in de arbeiderswijken, dicht bij de fabriek, ziet het er helemaal anders uit. De streek heeft al een ander meegemaakt. De sluiting van Fabela-Tubeke ligt bij velen nog vers in het geheugen en de staalfabriek zelf was de jongste twintig jaar ook niet direct een plek van economische rust en arbeid. De arbeiders hebben al veel loon moeten inleveren.

Nochtans is staal geen ouderwets produkt uit een tijdperk dat achter ons ligt, zoals wel eens wordt beweerd. In 1995 steeg het verbruik over gans de wereld. In

de derde wereld heeft men steeds meer staal nodig. Maar er is harde concurrentiedruk. De Forges zit met haar staalplaat op een markt met veel nieuwe concurrenten vanuit het vroegere Oostblok en het Verre Oosten. Er moet dus geproduceerd worden tegen zeer lage kosten.

Schoentjes

Op 21 maart 1996 zit het staalbedrijf weer eens in nauwe schoentjes. De aandeelhouders beslissen om de Forges voorlopig verder te laten werken ondanks de opeenstapeling van verliezen. Ze vatten het plan op om het personeelsbestand te doen dalen van 2000 tot 1600 werknemers. De Waalse regering reageert door anderhalf miljard vrij te maken voor de redding van de fabriek. Ook zij koppelt hieraan de voorwaarde dat zevenhonderd arbeiders moeten afvloeien. Dit doet de wenkbrouwen fronsen van SP'er en Europees commissaris Karel Van Miert, bevoegd voor het concurrentiebeleid. Even later verwerpt de Europese commissie het plan van de Waalse regering, die op 19 december 1996 beslist om de geldkraan voor de Forges dicht te draaien. De directie van het bedrijf legt prompt de boeken neer. In die kerstperiode hebben de werknemers niet al te veel reden om te feesten. De verslagenheid is groot. Daarbij komt nog dat Waals minister Flahaut zijn reconversieplan afkondigt om in Tubize een gevangenis te bouwen.

Vlak na het faillissement barst de woede voor het eerst los. In Tubize verzamelen de werknemers en gooiën de ruiten van de banken aan diggelen, zij zijn immers de grootste schuldeisers en weigeren krediet te geven aan het bedrijf. Voor de eerste maal komt er een aanvaring met justitie. Vanuit het politiekantoor staat een agent foto's te nemen. Delegee Roberto D'Orazio neemt de fotokamera af, die evenwel later aan de BOB werd teruggegeven. Die dag levert hem drie beschuldigingen op: diefstal met geweldpleging in bende, poging tot brandstichting — een arbeider gooide een jerrycan

door een ruit van het politiekantoor — en nog mondelinge bedreigingen tegen twee agenten en de politiecommissaris. D'Orazio zou bedreigingen geuit hebben ten aanzien van diens vrouw en kinderen.

Ondertussen neemt de solidariteit vanuit de rest van het land toe. De vakbonden mobiliseren massaal om op zondag twee februari 1997 mee te stappen in een veelkleurige mars door de straten van Tubize. Tijdens de mars doen zich geen incidenten voor, maar de betogers zijn kwaad. Vakbondsmilitanten dragen grote spandoeken met daarop de afbeelding van Marx en Lenin.

Wat er op zeven februari 1997 gebeurde in het Itterse restaurant Le Marquis was minder vreedzaam. De beelden van het bebloede gezicht van kurator Zenner werden op elke zender getoond. Wat niet op de beeldbuis te zien was, waren de gezichten van de werknemers van de fabriek die 's ochtends de deurwaarder op bezoek hadden gekregen. Na het faillissement werden de lonen wel uitbetaald, maar een groot deel van de werknemers had om allerlei redenen loonbeslag. Kurator Zenner had verzuimd de ingehouden lonen door te storten aan de schuldeisers.

In het vakbondlokaal op de Forges heerst die dag een opgewonden sfeer. De arbeiders voelen zich bedrogen. Als zij vernemen dat de kuratoren aan het lunchen zijn met de kaders van het failliete bedrijf, springen enkelen hun auto in en rijden naar het restaurant. Roberto D'Orazio en Silvio Mara zijn te laat om de metallo's tegen te houden en rijden hen achterna. Maar Zenner heeft zijn klappen al gekregen wanneer ze arriveren. D'Orazio vaart nog eens flink uit tegen de kaders en stuurt zijn mannen dan naar buiten.

Wat er vervolgens op de parking voor het restaurant plaatsvindt, is een raadsel. Volgens de verdediging van de beschuldigen zou een BOB'er uitleg zijn komen vragen aan de vakbondsdelegatie over wat er was gebeurd in het restaurant. Ze nodigden de rijkswachter uit om mee te rijden naar het vakbondlokaal. Tijdens de rit zou de man aangeboden hebben om zijn wapen af te geven. Later zal D'Orazio ervan beschuldigd worden de BOB'er te hebben gezijld.

Stal

Het restaurantbezoek levert de Italiaanse vakbondsmen nog twee aanklachten op. Hoewel Zenner later in een boek zegt dat D'Orazio hem zelf die klappen niet heeft getrakteerd, wordt deze toch slagen en verwondingen in de schoenen geschoven. Net zoals bij de politiecommissaris wordt D'Orazio er ook van verdacht de kuratoren hun vrouwen en kinderen te hebben bedreigd.

Die klappen aan Zenner waren er teveel aan voor FGTB-voorzitter Michel Nollet. Samen met de kristelijke vakbond CSC neemt die openlijk afstand van D'Orazio. Ze verwijzen hem de werkgelegenheid bij Clabecq in gevaar te brengen.

Maart 1997 is de rumoerigste maand. De arbeiders van Renault-Vilvoorde bezetten in de buurt van het Brusselse Zuidstation de sporen van de TGV. De metallo's van de

Midd
Het proces
een gevaar

In de Korrektionele Rechtbank van Nijvel liet ging, ontspon zich een lange en heftige gepaard ging met geweld.

De Nijvelse procureur des konings Dep de rechtbank te slopen. Een van hen, vakbun gingen op zijn boterham.

In onze middelpunt over het proces Cl len over welke manier een vakbond tegen, noch willen wij ons bezighouden met het v werd gevormd. De berichtgeving rond deze beperkte manier.

Waarover het echt gaat, is een proces v met doorsneekriminelen. Door een sociaal, ciaal overleg.

Het proces zelf is een schande voor jus negentiende-eeuwse, anti-sociale wetgeving en getuige, alleen advocaten en journalisten.

Dit proces kan een gevaarlijk precedent die aktie voert. Nochtans is dit een fundam

Proces

Forges besluiten om de autostrade te bezetten. De BOB'er die was aangesteld om de contacten met de vakbondsdelegatie te onderhouden, garandeerde Silvio Mara dat het ministerie van Binnenlandse Zaken aksepteerde dat ze de afrit twee uur symbolisch mochten bezetten.

Samen met de bulldozers, die de metallo's bij nagenoeg elke grote betoging van stal halen, stappen tweeduizend mensen naar de afrit. Het debacle dat toen op de afrit plaatsvond, is oftewel het gevolg van slechte ordehandhaving, oftewel van onnodige repressie. De rijkswachter officier komt vertellen dat *plots* de toestemming is ingetrokken en ze maar in het aanpalende industrieterrein moeten gaan manifesteren. Maar de afrit blijkt niet afgesloten te zijn met friese ruiters en heel de karavaan maakt aanstalten de autostrade op te trekken. De rijkswachter sluit hen in en chargeert met behulp wat waterpompen.

Grotesk

Als de armen der wet zoiets doen met studenten of verpleegsters dan kiezen die gegarandeerd het hazenpad. De staalarbeiders van de Forges knokken terug. Geen enkele vakbondsmen die de situatie dan nog in de hand kan houden. De beschuldigingen die later door het parket worden geformuleerd zijn dan ook navenant: opzettelijke vernieling van negen vrachtwagens van de rijkswachter, twee waterkanonnen, veiligheidsrails en struiken, weerspanningheid, kwaadwillig beletten van het verkeer, slagen en verwondingen toegebracht aan een niet-geïdentificeerde agent en slagen en verwondingen met werkonbekwaamheid tot gevolg van zes rijkswachters. Een arbeider die geraakt wordt door het waterkanon kwam met zijn been terecht onder een bulldozer. Ook hiervoor wordt D'Orazio paradoxaal genoeg beschuldigd van slagen en verwon-

Clabecq is geen mite

dingen.

Van maart tot juni van dat jaar zijn de aanvragen tussen de vakbondsdelegatie en het parket van Nijvel te grotesk voor de twintigste eeuw. Zo wordt de delegatie ervan beschuldigd een bestelwagen te hebben ontvreemd van het failliete bedrijf. Het betreft hier het voertuig dat de vakbond van het bedrijf ter beschikking had gekregen en waarmee ze al tien jaar rondreden. Ook een

op de fabriek in Tubize. De advocaat van de vakbondsdelegatie begrijpt niets van deze situatie. Achteraf blijkt dat de advocaat stage had gelopen bij een van de advocaten van Dufenco, de overnemer van Forges de Clabecq.

Het Proces

Op dertig september 1998 worden dertieftal arbeiders rechtstreeks gedagvaard voor de Korrektionele Rechtbank van Nijvel. In totaal worden 41 beschuldigingen onder hen uitgedeeld. Hun voorman, Roberto D'Orazio, krijgt ze allemaal op zijn boterham.

De rechtstreekse dagvaarding is het werk van de Nijvelse procureur des konings Deprêtre, bekend als een zeer conservatieve magistraat. Toen diens substituuat na de fameuze rellen op de autostrade, aanstalten maakte om een onderzoeksrechter aan te stellen, kwam Deprêtre tussen. Geen gerechtelijk onderzoek nodig volgens de procureur; zijn hulpofficieren en de rijkswacht zouden het opsporingsonderzoek wel leiden. Wanneer een gerechtelijk onderzoek gestart wordt, doet een procureur zomaar niet waar hij zin in heeft. Er gelden dan strikte regels want een onderzoeksrechter biedt garantie voor het eerlijke en onpartijdige verloop van het onderzoek. Bovendien moet een procureur met zijn beschuldigingen eerst de Raadkamer passeren vooraleer hij naar de rechtbank trekt. Deze rechtbank, die controleert of de elementen van de dagvaarding wel voldoende zwaar wegen om iemand voor de rechtbank te slepen, aanvaardt absoluut geen flauwekul.

Misdadiger

Had Deprêtre de Raadkamer moeten passeren, dan zat hij met een groot probleem, want zijn dagvaarding bevat dubieuze en verzochte elementen. Vooreerst loopt het fameuze artikel 66, paragraaf vier van het Strafwetboek (SW) als een rode draad door zijn procesvoering. Dit artikel, dat de manieren bepaalt waarop je kan deelnemen aan een misdrijf, zegt in zijn vierde deel dat "Als daders van een misdaad of wanbedrijf worden gestraft (...) zij die, hetzij door woorden op openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnenbeeld aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop aangeboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks hebben uitgelokt (...) zelfs voor het geval dat die aanzetting zonder gevolg is gebleven." Deze bepalingen werden in 1886 in het strafwetboek ingevoegd, en dit naar aanleiding van de stakingsgolf die doorheen de steenkoolmijnen en glasblazerijen van de

Borinage woedde, waarbij verschillende doden vielen. In de parlementaire handelingen van die tijd kunnen we lezen hoe Charles Woeste — bekend als de aartsconservatieve industrieel en tegenstander van priester Daens — pleit voor een wet waarmee vakbondsleiders doeltreffend kunnen vervolgd worden. Het principe is simpel: in een betoging of staking wordt door iemand een misdrijf gepleegd, de vakbondsvoorman kan vervolgd worden als zogenaamde zedelijke dader.

Procureur Deprêtre schuift op basis van deze theorie éénveertig beschuldigingen in de nek van Roberto D'Orazio. Nochtans kan de verdediging van de beklagden nauwelijks toepassingen vinden van het fameuze artikel. In 1997 heeft het parket van Antwerpen eens een delegee van het ABVV als zedelijke dader trachten te veroordelen. Maar de Kamer van Inbeschuldigingstelling heeft die argumenten weggewuifd. Begin jaren negentig, tijdens de straatconflicten tussen politie en migrantenjongeren in Brussel, heeft het parket het artikel herontdekt: iemand wordt gefouilleerd, zegt iets in het Arabisch, jongeren komen er rond staan, de jongeren worden beschuldigd van weerspannigheid want hij heeft de anderen ertoe aangezet.

Het zal wellicht geen verwondering wekken dat vervolgingen van vakbondsleden op basis van deze wetsbepalingen verschillende juristen en mensen uit sociale bewegingen ongerust maken. Marc Weyns, jurist bij de kristelijke bediendevakbond LBC spreekt van een partijdige strafvervolging omdat het parket van Nijvel naar dit artikel terugrijpt terwijl het nauwelijks wordt toegepast. Weyns: "In sociale conflicten worden ook fouten begaan door werkgemers, die helemaal niet vervolgd of bestraft worden." De voorzitters van de Liga van de Mensenrechten, Paul Pataer en Paul-Henri Beauthier, vinden het onaanvaardbaar dat men vakbondsleden voor de rechtbank sleurt als de eerste de beste misdadiger. Bovendien lijkt de toepassing van dit artikel ook in aanvaring te komen met het recht op vrije meningsuiting, een recht gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Kafka

Naar goede Kafkaïaanse traditie is het na anderhalf jaar proces nog steeds niet duidelijk wie van de dertien arbeiders vervolgd wordt op welke grond van deelneming. De dagvaarding is dermate vaag formulieerd dat de advocaten van de metalo's problemen hebben om hun verdediging consequent op te bouwen. Ook hier geldt

een andere bepaling van het EVRM die zegt dat je niemand kan beschuldigen zonder dit op een deftige manier te funderen.

Maar de rechtbank van Nijvel neemt geregeld een loopje met de beginselen van een eerlijke procesvoering. In het Proces-Clabecq is de rijkswacht niet alleen diegene die het opsporingsonderzoek verzorgt, ze is tevens burgerlijke partij.

Procureur Deprêtre zal wel nooit gedacht hebben dat de beklagden 23 zittingen zouden standhouden. Na de uitsluiting van D'Orazio uit het FGTB dacht de magistraat aan de dertien een makke prooi te hebben. Hij vergiste zich. De zaak van de arbeiders wordt degelijk en gratis behartigd door onder andere Meester Jan Fermon, advocaat van De Sleutel, een juristengroepspraktijk van de kommunistische Partij van de Arbeid. Bovendien komt er elke zitting een hele stoet arbeiders uit Tubize mee om hun makkers te ondersteunen. Voor het gerechtgebouw in Nijvel wordt telkens luid gemanifesteerd en ook de rechtzaal stroomt vol met vurige toehoorders.

Buiten

De solidariteit is groot, soms te groot, zodat de rechtzaal er af en toe begon uit te zien als een vakbondslokaal. Om de sereniteit van de debatten te garanderen nam de rechtbank maatregelen. Die waren dan weer buiten alle proporties. Op 10 december 1998 velde de Nijvelse rechtbank een tussenvonnis dat op de debatten alleen nog toegang gaf aan advocaten en journalisten. Het vonnis verwijst in zijn motivatie naar een oproep van het BBTK in de krant Le Soir. Dat de openbaarheid van een rechtzaak op dergelijke vergaande manier werd ingeperkt, kan een unicum genoemd worden in onze gerechtelijke geschiedenis.

Wrakingsverzoek

De advocaten van de arbeiders hadden vastgesteld dat een van de rechters, mevrouw Vandepu, de echtgenote is van Hachez, de eerste substituuat van procureur Deprêtre. Een reden dus om het Hof van Beroep te verzoeken deze rechter te wraken en te laten vervangen. Het verzoek werd vorige week aan genomen. De vraag is wat er nu met het proces zal gebeuren.

De voorzitter van de Franstalige Liga van de Mensenrechten hoopt dat een einde wordt gesteld aan dit proces. Enerzijds omwille van humanitaire redenen: dit proces weegt zwaar op de families van de beklagden. Anderzijds omwille van het respect voor de democratie.

Bart De Schrijver
Sam Algoet

elpunt

s Clabecq, ik precedent

al anderhalf jaar slag geleverd tussen het parket van Nijvel en de rijkswacht in de strijd voor tewerkstelling, die niet zelden

leed er alles voor om dertien arbeiders voor de Raadkamer te krijgen. Roberto D'Orazio kreeg 41 beschuldigingen

is het niet de bedoeling een oordeel te velding van een bedrijf dient te manifesteren, tevee slechterie dat rond de figuur van D'Orazio thematiek verloop op een zeer eenzijdige en

in stakende arbeiders gelijkgesteld worden dikte te kriminaliseren wipt men over het so- de arbeiders worden vervolgd op basis van de rijkswacht is tegelijkertijd burgerlijke partij bben toegang tot de rechtzaal. a voor om het even welke sociale beweging, waarop een democratie is gebouwd.

(bds)

Clabecq

GSM-toestel dat door de voormalige werknemers van de Forges was afgepakt van een bewakingsagent op de bedrijfsite — de kuratoren hadden de telefoonverbindingen op het bedrijf laten platleggen — werd een onderwerp van beschuldiging. Nochtans werd volgens de verdediging dit toestel achteraf gewoon teruggegeven door de vakbondsdelegatie.

Garantie

Om het lijstje te beëindigen: D'Orazio krijgt nog twee pakken slaag op zijn parket-rekening. Op vijf juli 1997 houdt hij een toespraak op een personeelsvergadering. Met veel vertoon en gevolgd door een kamerploeg van de RTL valt een immobielienkspekulant de zaal binnen. Met veel ommezwaai verkondigt hij zijn plannen met de fabrieksterreinen. Een slechte timing, zo bleek. De arbeiders van de Forges reageren kwaad op dit sinisch optreden en D'Orazio verzoekt de man om de zaal te verlaten. Maar de grondspekulant blijft rondhangen, waarop enkele arbeidersvrouwen hem letterlijk kennis laten maken met de grond buiten het lokaal. Ook de kamerploeg krijgt een kwade blik van de metalo's toegeworpen. De mensen van Clabecq hebben namelijk tot op heden een slechte ervaring met journalisten die hun dorp aandoen voor sensationele beelden van 'woeste' arbeiders en die achteraf een foutief en vertekend beeld ophangen van hun sociale strijd. De kameraman wordt verzocht zijn kassette af te geven. Wanneer die weigert, doen enkele metalo's het voor hem, met alle beschuldigingen tot gevolg.

Negentien juli 1997. Op het avondjournaal ziet België een gewonde advocaat die vertelt hoe hij op de Louizalaan in Brussel werd afgetuigd door Roberto D'Orazio en zijn trawanten. Hun versie is dat zij op diezelfde moment aan het vergaderen waren

Kortgedingen, korte metten met stakingsrecht

In een perscommuniqué geeft de voorzitter van de Franstalige Liga voor de Mensenrechten Paul Henri-Beauthier een korte reactie op het verloop van het proces Clabecq. Hij wijst op een toename van de kriminalisering van sociale conflicten. Justitie gaat steeds vaker het stakingsrecht bekrimbellen, vaak op vraag van werkgemers. De vakbeweging is al enkele jaren in het defensief door flexibilisering en globalisering van de economie. Werkgemers kunnen zich meer permitteren en proberen hun gelijk te halen voor de rechtbank. Men wipt-over het sociaal overleg.

Toch is het zeker geen trend om werknemers voor de rechter te slepen op grond van anti-vakbondsartikelen uit de negentiende eeuw, zoals in Nijvel gebeurde. Men is creatief met de huidige moderne wetgeving: kortgedingprocedures op eenzijdig verzoekschrift, zijn daar een mooi voorbeeld van.

Een werkgemer die op een blauwe maandag een stakingspikket voor de fabriekspoort aantreft en dat zo snel mogelijk verwijderd wil zien, kan heden ten dage proberen het Gerechtelijk Wetboek te misbruiken, namelijk door de kortgedingprocedure aan te wenden voor zaken waar ze niet voor bedoeld is. Normaal vat men een kortgedingprocedure aan door een dagvaarding binnen een zeer korte termijn. Desnoods mag men de voorzitter van de rechtbank in het holst van de nacht uit zijn bed bellen. Een dagvaarding impliceert dat beide partijen gehoord worden voor de rechter. Slechts wanneer het verwittigen van de tegenpartij een nefast effect zou hebben (bijvoorbeeld vluchtgevaar), mag men een eenzijdige procedure voeren.

Deze procedure werd ingevoerd als uitzondering op de normale kortgedingprocedure, die zelf al een uitzondering vormt op het normale geding. Het spreekt vanzelf dat men hier zo omzichtig mogelijk mee moet omspringen. Bovendien kunnen er in dergelijke gevallen dwangsommen opgelegd worden en deze zijn meestal niet van de poes: vijftigduizend frank per uur is niet abnormaal.

Professor Othmar Vanachter (arbeidsrecht, KU Leuven) twijfelt of er bij stakingen voldoende noodzaak is om over te gaan tot een eenzijdig verzoekschrift. Vanachter: "Recent nog grepen werkgemers naar de eenzijdige verzoekschriften, bij de parkings in Zaventem, de NMBS, Avia-partners enzovoort. Er rust hier een grote verantwoordelijkheid op de rechters. Zij zouden zich veel terughoudender moeten opstellen. Ze moeten tussenkomen in juridische conflicten, niet in belangenconflicten, waar het in een staking toch om gaat. Stakingsposten zijn een verlengstuk van een staking en dit is zo aanvaard in het internationaal recht. Stakingsrecht zonder recht op pikket kan niet. De werkgemer heeft immers voldoende dwangmiddelen om te zorgen dat er gewerkt zal worden als er geen stakingspost is."

"Ik heb nooit echt stakingen verdedigd. Soms kan men zelfs zonder staking betere voorwaarden krijgen. Wat ik wel verdedig is het stakingsrecht, een fundamenteel recht waar niet aan mag getornd worden."

(sa/mf/bds/nc)

“Als de overheid God was, was de samenleving maakbaar”

Economie is volgens professor Schokkaert niet alleen een kwestie van harde winstcijfers, maar heeft ook te maken met het afwegen van etische waarden. Daarom zal er voor de politiek altijd een belangrijke rol weggelegd zijn in een vrijmarktconomie. Schokkaert is de derde gast in onze reeks 'Wetenschap en maatschappij'. Als onderzoeker bestudeert hij de relatie tussen de overheid en de economie en is hij directeur van het Leuvense centrum voor economie en etik.

Eric Schokkaert: «Ik ben economie gaan studeren omdat ik de maatschappij wilde verbeteren. Ik deed ook wel graag wiskunde en economie was zowat de enige sociale wetenschap waarin ook wiskunde aan bod kwam. Achteraf heb ik ook nog psychologie gestudeerd, maar ik ben met bewaarde spoed naar economie teruggekeerd. Ik was namelijk vooral geïnteresseerd in maatschappelijke problemen. Bovendien werkte economie meer vanuit een algemeen denk-kader en dat trok mij aan.»

«Ook in mijn tijd was er reeds een onderscheid tussen toegepaste en algemene economie. En in de algemene economie zaten toen ook al de meer maatschappelijk geïnteresseerden. Ik meen te mogen stellen dat mijn generatie sterk begaan was met maatschappelijke thema's. Mijn generatie kwam juist na de achttienzestigsters: wij waren nog steeds zeer sterk op maatschappelijke thema's gericht, maar waren toch ook

Schokkaert: «Wat ik in de loop van mijn carrière ontdekt heb, is de beperkte maakbaarheid van de samenleving. Dat besef je echter niet als je achttien jaar oud bent. Nu ben ik er mij meer van bewust dat een aantal maatschappelijke mechanismen die maakbaarheid in de weg staan. Het is belangrijk om dat als econoom in te zien.»

«Er bestaat daarnaast ook een belangrijk verschil tussen de economie als maatschappelijke bedrijvigheid en de economie als wetenschap. Het één leidt niet noodzakelijk tot het ander. Maar in het Nederlands bestaat voor dat onderscheid spijtig genoeg, maar één woord.»

Veto: U bestudeert de relatie tussen de overheid en de economie. Wat kan het politieke nog betekenen in een maatschappij die volledig door de wetten van de economie wordt gedomineerd?

Schokkaert: «Ik ben het er niet mee eens dat de maatschappij volledig door de economie geregeerd wordt. We weten nu al

gemakkelijk voor een adequate overheidsinmenging. Eén van de belangrijkste maatschappelijke fenomenen die de overheden parten spelen, is duidelijk de internationalisering.»

«Men mag trouwens niet zomaar de overheid tegenover de bedrijven plaatsen. Wat er in conflictsituaties — zoals nu bij DHL — optreedt, is hoofdzakelijk een etisch probleem, namelijk een afweging van waarden. Hoe belangrijk vinden we materiële welvaart en tewerkstelling en hoe belangrijk vinden we milieu, in dit geval dan de nachtrust van de mensen? Dat overstijgt de discussie tussen het belang van bedrijven en het belang van de overheid. Diezelfde discussie moet op het niveau van de gemeenschap gevoerd worden. Daar moet de vraag gesteld worden hoe die waarden tegenover elkaar worden afgewogen.»

Asociaal

Veto: Een liberale marktconomie onderschrijft als één van haar primaire beginselen het verminderen van het aantal staatsinterventies. Hoeveel staat heeft onze maatschappij volgens u eigenlijk nodig?

Schokkaert: «Als je kijkt naar de overheidsinmenging sinds 1800, dan zie je dat die in alle ontwikkelde marktconomieën is

mindere rol toekennen aan de overheid. Dat is een etische keuze. Wat ekonomen als belangrijk gegeven kunnen aanbieden, is het volgende: als je meer herverdeling wilt dan heeft dat een kostprijs en het is naïef om die kostprijs te verwaarlozen. Vele niet-ekonomen durven die kostprijs wel eens te verwaarlozen. Maar de fout die ekonomen dan soms weer maken is de gedachte dat na de berekening van die kostprijs de zaak afgelopen is. Dat is ook een verkeerde redenering. Ekonomen moeten ook durven zeggen dat herverdeling belangrijk is ondanks een mogelijke hoge kostprijs. Het is echter moeilijk om te bepalen waar de

“In een economische situatie waarin de dingen zeer snel veranderen, mag onderwijs niet enkel marktgericht zijn”

bovengrens van de overheid ligt.»

«Waar je volgens mij moet naar streven, is een zo hoog mogelijke levensstandaard van de individuen die bovendien zo gelijk mogelijk verdeeld is. Levensstandaard zou je dan moeten definiëren in termen van objectieve kenmerken van de levensomstandigheden van de mensen, zoals gezondheid, sociale integratie... Dat is mijn ideaal. De mate waarin de markt of de overheid daartoe bijdraagt, verschilt van probleem tot probleem. De markt heeft bewezen dat ze goed is op het vlak van de productie van materiële goederen. Een goed uitgebouwde gezondheidssector vergt een grote mate van overheidsinmenging.»

Veto: De Amerikaanse filosoof Fukuyama schreef een aantal jaren geleden dat na de val van de Berlijnse Muur het einde van de geschiedenis bereikt was: de vrije marktconomie had samen met de liberale democratie het pleit gewonnen. Wat is uw visie daarop?

Schokkaert: «Ik denk dat het duidelijk is dat de kommunistische systemen ingestort zijn omdat ze economisch niet leefbaar waren. Diegenen die niet blind waren, wisten al dertig jaar dat dat ooit ging gebeuren. Maar als je het Amerikaanse en het Europese model vergelijkt, dan zie je toch zeer verschillende samenlevingen. En ik zie echt niet in waarom het Amerikaanse model het Europese zou gaan domineren. Dat een marktconomie positieve effecten kan hebben, wordt nu meer aanvaard dan vroeger. Dat is ook terecht, maar dat betekent niet dat je kan zeggen dat dit nu de definitieve overwinning van liberale ideeën is. De kracht van Europa ligt nog steeds op het gebied van de sociale zekerheid, het onderwijs en de gezondheidszorg.»

Veto: En wat met de gebieden buiten het Westen? Hoe kan de vrije markt eigenlijk blijven functioneren in de derde wereld als de armoede-problematiek in die landen niet opgelost raakt?

Schokkaert: «De centrale vraag daar is niet: zijn we voor of tegen de vrije markt? Het is belangrijk dat er strategieën worden gevolgd om te voldoen aan de basisbehoeften. Zo'n strategie wordt niet spontaan door de markt gegenereerd. Maar dat betekent niet dat er naast die initiatieven voor basisbehoeften geen ruimte kan zijn voor private ondernemingen om materiële goederen te produceren. Die dingen hoeven niet tegengesteld te zijn. Wat betekent eigenlijk vrije markt? Dat betekent dat je mensen vrij laat beslissen, en dat kan via allerlei verschillende structuren. In alle samenlevingen is er steeds een vermgenging geweest van 'markt' en politieke regulering van die markt. We zijn nu naar een evenwicht gegaan met een beetje meer markt, maar de balans mag niet helemaal overslaan, want zonder sociale normen heb je geen markt. Een vrije markt kan enkel bestaan als er een wettelijk kader, bijvoorbeeld via eigendomsrechten, gegarandeerd wordt. Als dat niet gegarandeerd wordt, kan je alleen maar vechten, dan wordt er niet meer gereguld.»

(foto Katelijne Beerten)

al iets harder dan de generaties uit de jaren zestig. Daarna is die maatschappelijke interesse bij economiestudenten sterk gedaald. Zij opteren nu massaal voor de bedrijfseconomie.»

Konflikt

Veto: Wordt u nog steeds door dezelfde motivatie gedreven in uw onderzoek?

Schokkaert: «Hoewel ik die motivatie nu meer relatiever dan vroeger, kan ik toch zeggen dat ik dat ideaal ben trouw gebleven. Mijn onderzoeksdomein heeft nog altijd betrekking op de armoede-problematiek, welvaartsverdeling, gezondheidszorg... Mijn onderzoeksdomein ligt nog steeds in de lijn van mijn oorspronkelijke interesses.»

Veto: U relativert de idee van de verbetering van de maatschappij. Zijn er ook veranderingen opgetreden in uw onderzoeksthema's?

enkele tientallen jaren dat de markt efficiëntievoordelen heeft, maar nooit zal zorgen voor een goede verdeling. In de mate dat verdeling belangrijk is, is er ook altijd een taak voor de overheid weggelegd. De markt schiet nu eenmaal op een aantal punten tekort: private verzekeringmaatschappijen zullen nooit spontaan sociale zekerheid aanbieden. De rol van de overheid ligt nu echter moeilijker dan vroeger omdat de betekenis van de naties-taten een andere invulling heeft gekregen. In een kontekst van internationale concurrentie zouden ook de functies van de overheden op een hoger niveau moeten gebracht worden. Dat is echter niet evident. Maar de basisboodschap is niet veranderd: er is nog steeds een belangrijke taak voor de overheid weggelegd in een marktconomie. Maar misschien zijn de omstandigheden niet altijd even

toegenomen. Dat was deels te wijten aan de negatieve neveneffecten van de markt, deels ook aan een bewuste machtspolitiek van de overheden. Het feit dat er de laatste tien jaar minder inmenging is gekomen, betekent niet dat die langtermijntrend zou gekeerd zijn. Ondertussen zijn er ook nieuwe functies voor de overheid ontstaan en bestaat er een consensus over die domeinen waar de overheid zich beter niet zou mee bemoeien. Overheden moeten zich niet inlaten met de productie of moeten geen banken nationaliseren. Het is wel duidelijk dat er nu een ideologisch klimaat tegen de overheid is, maar ik denk dat dat op de lange duur zal veranderen. Men is momenteel op zoek naar een evenwicht.»

«Als je herverdeling en milieu belangrijker vindt, zal je pleiten voor een grotere macht van de overheid. Als je materiële welvaart belangrijker vindt, dan zal je een

Veto: *Bedrijven zijn echter enkel in de derde wereld geïnteresseerd als een mogelijke investering ter plekke winst oplevert.*

Schokkaert: «Inderdaad, maar er is nog een groter probleem. In het westen worden bedrijven die omwille van de rendabiliteit naar de derde wereld verhuizen, 'associaal' genoemd. Ik denk dat bedrijven die daar investeren ook bijdragen tot de ontwikkeling van de plaatselijke economie, wat uiteraard niet wil zeggen dat ik een voorstander ben van kinderarbeid en lage lonen. Dat moet natuurlijk gereguleerd worden. Maar op termijn is de verhuys van private ondernemingen positief voor de derde wereld.»

Veto: *Draagt de internationale gemeenschap de verantwoordelijkheid voor de creatie van een gereguleerde sociale omgeving in de derde wereld?*

Schokkaert: «Men moet natuurlijk oppassen met de functie van de internationale gemeenschap. Die komt namelijk zeer snel als neo-kolonialistisch over. In ieder geval zijn er nu betere internationale structuren dan er ooit geweest zijn, wat echter niet wil zeggen dat die altijd even behoorlijk functioneren. Het is duidelijk dat het vinden van de juiste rol voor de internationale gemeenschap een moeilijk proces is.»

Veto: *In hoeverre wordt de verantwoordelijkheid voor 'etisch ondernemen' afgeschoven op de konsument?*

Schokkaert: «De konsument heeft in een markteconomie buitengewoon veel macht. Dat is juist een voordeel van de markt. Maar als konsumenten invloed willen uitoefenen op bijvoorbeeld het kopen van groene producten, dan moet er al een grote groep konsumenten zijn die dat doet. Want anders treden er klassieke vrijbuitersproblemen op. Hier is overheidsinterventie belangrijk, want het is niet zo dat mensen die bijvoorbeeld geen Max Havelaar-koffie kopen omdat die duurder is, niet geïnteresseerd zouden zijn in die problematiek.»

Buik

Veto: *In het westen lijkt men een nieuw politiek model gevonden te hebben, namelijk dat van de derde weg. Hoe beoordeelt u die evolutie?*

Schokkaert: «Ik zie weinig nieuwe ideeën in de derde weg. Die ontwikkeling wordt al vijftientwintig jaar door ekonomen verdeeld. Er hoeft niet noodzakelijk een tegenstelling te zijn tussen economie en andere maatschappelijke doelstellingen. De overheid moet zich op de eerste plaats bezighouden met herverdeling, veel andere dingen hoeft zij niet te doen. Samenlevingen met een goede sociale zekerheid zijn produktiever dan samenlevingen zonder goede sociale zekerheid. Die ideeën worden nu ook in het politieke systeem gehanteerd.»

Veto: *Het lijkt alsof de staat zich enkel nog mag richten op de sociale thema's.*

Schokkaert: «Neen, het is breder dan dat: de staat moet zich richten op herverdeling, onderwijs, gezondheidszorg en milieu. De staat kan op die manier de marktfalingen opvangen. Het bestaan van een marktsituatie betekent dat men mensen zelf beslissingen laat nemen. Als je als overheid in die beslissingen ingrijpt, moet je beseffen dat je niet altijd perfect geïnformeerd bent en dat de mensen gaan reageren op die tussenkomst. De overheid moet er dus steeds op letten dat zij met haar tussenkomsten de mensen niet in de richting van slechte beslissingen stuurt. Het reguleren van de markt is een subtiele aangelegenheid.»

Veto: *Bij marktfalingen wordt vreemd genoeg vaak met de vinger naar de overheid gewezen, bijvoorbeeld in Duitsland bij het faillissement van het chemische bedrijf Holzmann.*

Schokkaert: «Volgens de wetten van de liberale economie had men Holzmann moeten sluiten. Bondskanselier Schröder is echter tussenbeide gekomen en heeft het bedrijf een nieuwe financiële injectie

gegeven. Daar hebben liberale ekonomen gezegd dat hij dat niet had moeten doen: als een bedrijf niet rendabel is, is het eigenlijk beter om dat bedrijf te sluiten. Anderzijds was iedereen het erover eens dat de overheid niet verantwoordelijk was voor dat faillissement. Er was zonder enige twijfel wanbeheer in het spel. Maar natuurlijk kon Schröder een mogelijke herverkiezing wel op zijn buik schrijven als hij een bedrijf met zeventigduizend banen in de kou had laten staan. Maar hier komen we bij ten ander teer punt: de overheid is duidelijk overvraagd. Mensen hebben de neiging om te denken dat de overheid alles moet oplossen wat fout loopt. Maar dat kan niet omdat de overheid ook niet perfect functioneert. De terreinen van de overheid moeten dus goed afgebakend worden. Hier treedt de beperkte maakbaarheid van de samenleving weer op: als de overheid God zou zijn, zou het gemakkelijk zijn.»

Jobbeleid

«Hier spreek je weer over waarden. Welk gewicht ken je toe aan de sociale problemen door de sluiting van die bedrijven — wat een kortetermijneffect is — en welk gewicht ken je toe aan wat vermoedelijk op lange termijn goed zou zijn? Hier leggen sommige mensen natuurlijk verschillende klemtonen. De meeste ekonomen vinden hier dat niet-rendabele bedrijven moeten gesloten worden, maar dat er wel mechanismen moeten gevonden worden om de overgang zo zacht mogelijk te maken.»

Veto: *De Europese Unie is na de tweede wereldoorlog voor een groot gedeelte ontstaan vanuit een aantal politieke ideeën, zoals bijvoorbeeld het handhaven van de vrede in Europa. Nu lijkt het politieke volledig te moeten wijken voor een louter economische eenheid.*

Schokkaert: «Het is uiterst belangrijk dat er op ekologisch en fiscaal vlak meer coördinatie ontstaat in Europa. Maar dat is vooral een kwestie van politieke structuren: zijn de huidige Europese structuren voldoende om door de Europese burgers als democratisch ervaren te worden? Een positief antwoord op die vraag is noodzakelijk om tot een grotere harmonisering van de

sociale zekerheid te komen. De economische integratie heeft een sociale tegenhanger nodig, want in de huidige internationale kontekst is het bijvoorbeeld heel moeilijk om kapitaal te belasten.»

Veto: *Door de mondialisering van de economie is ook de verhouding werkgever-werknemer veranderd. Wat betekenen stakingen nog in zo'n mondiale economie?*

Schokkaert: «De vakbonden zullen zich ook internationaal moeten organiseren. Anderzijds zitten er in de nieuwe sectoren heel veel kleine bedrijven. De fusiebewegingen vinden vooral plaats in de gevestigde sektoren.»

Agent

Veto: *Leidt de overgang van een industriële samenleving naar een informatiemaatschappij tot nieuwe arbeidsverhoudingen?*

Schokkaert: «Sinds 1800 heeft de introductie van nieuwe technologische modellen tot grote sociale reorganisaties geleid, denk bijvoorbeeld maar aan de toenemende participatie van vrouwen. Ook nu vindt weer zo'n grote reorganisatie plaats. Volgens mij voldoet het oude patroon niet meer in het nieuwe model.»

«In de media hoor je bovendien konstant dat bedrijven hun deuren moeten sluiten, maar in Vlaanderen worden er meer jobs gekreëerd dan er verloren gaan en daar hoor je niets van. Het publiek heeft daar een verkeerde voorstelling van doordat er te weinig aandacht is voor wat er gebeurt in de nieuwe sektoren.»

Veto: *Vakatures blijven openstaan. Loopt er dan iets mank met ons onderwijs?*

Schokkaert: «Onderwijs is essentieel. De laatste vijftien jaar heeft het aanbod van hooggeschoolden de vraag naar hooggeschoolden niet kunnen volgen. Maar je kan natuurlijk niet van iedereen een hoogge-

schoole maken. Daarnaast blijven we nood hebben aan een jobbeleid voor laaggeschoolden. Dat kan complementair zijn met jobcreaties voor hooggeschoolden. Scholing is belangrijk, maar dat betekent niet dat ons onderwijs daarom meer marktgericht moet zijn. Want in een situatie waarin de dingen snel veranderen is het essentieel om een goede algemene kennis te hebben.

Veto: *Buitenstanders hebben vaak de indruk dat er in uw fakulteit enkel vanuit één denkrichting wordt gewerkt, namelijk vanuit het liberalisme. Wordt er eigenlijk nog nagedacht over alternatieven?*

Schokkaert: «De economie is de laatste decennia ongeloflijk geëvolueerd en is ook veel interessanter geworden dan in mijn studententijd. Vroeger hield economie zich inderdaad enkel bezig met de werking van een perfecte markt. De laatste jaren domineren echter andere theorieën, namelijk theorieën rondom informatiekeconomie, niet-perfekte markten, speltheorie, ... Dat is de tendens in het onderzoek. Je hebt nog altijd de idee van rationele economische agenten, maar zelfs die worden in vraag gesteld. Economie biedt nu een analysekader aan waarin de reële wereldfenomenen kunnen worden bekeken. Bovendien denk ik dat iemand die zich interesseert voor inkomensverdeling of voor milieu, economie moet gaan studeren. Dat zijn onderzoeksdomeinen van de economische wetenschap. Mensen met die interesses worden niet ontmoedert als ze economie kiezen.»

Veto: *Maar trekt deze fakulteit niet vooral mensen aan die enkel studeren omwille van een diploma dat goed ligt op de arbeidsmarkt?*

Schokkaert: «Mensen die in het bedrijfsleven willen stappen, studeren inderdaad vooral TEW of handelsingenieur. Mensen die maatschappelijk geïnteresseerd zijn, denken dan weer niet in de eerste plaats aan EW, maar gaan eerder politieke wetenschappen studeren. De zuivere economische wetenschap valt eigenlijk tussen die twee stoelen. Daarom heeft EW nu nog maar zo weinig studenten. Onze fakulteit heeft daadwerkelijk het imago enkel mensen aan te trekken die later naar bedrijven willen gaan. In experimenten gedragen economiestudenten zich anders dan bijvoorbeeld psychologiestudenten. Enerzijds wordt dat veroorzaakt door het type student dat onze fakulteit aantrekt, anderzijds maakt dat ook deel uit van de opleiding. In speltheoretische experimenten waarin gevraagd wordt te investeren in publieke goederen, hebben economiestudenten vaak beter door welk rationeel gedrag aan de basis van die modellen ligt.»

Veto: *Zijn er dingen waaraan u zich ergert bij de presentatie van economische ideeën in de media of in andere geleidingen van de samenleving?*

Schokkaert: «Ja, de al te simpele tegenstelling tussen markt en niet-markt. Daarnaast ook het cliché dat alle ekonomen vinden dat alles via de markt moet gebeuren. Daardoor wordt er door de buitenwereld ook niet gekeken naar de economische literatuur over inkomensverdeling, belastingen, milieu, ... Men denkt dan: dat komt van de ekonomen, dus dat is alleen maar markt. Veel mensen kennen het gedeelte van de economie niet dat zich met zulke problemen bezighoudt.»

Veto: *U bent ook directeur van het Centrum voor Economie en Ethiek. In hoeverre speelt een kristelijke visie nog een belangrijke rol in het wetenschappelijk onderzoek van deze universiteit?*

Schokkaert: Voor sommigen duidelijk meer dan voor anderen. Ik kan onderschrijven wat er ooit door Dillemaans in het *mission statement* is geformuleerd: katholiek zijn houdt aandacht voor de zwakkeren in. En als directeur van het Centrum voor Economie en Ethiek probeer ik gewoon een grotere openheid in deze fakulteit te creëren en bredere waarden te laten meespelen in het economisch onderzoek. Veel ekonomen gebruiken namelijk een zeer primitief waardschema.»

Veto: *Wat wilt u uw studenten meegegeven hebben als ze hier afstuderen?*

Schokkaert: Dat geld niet alles is.

Diederik Vandendriessche
Yves Dejaeghere

'The Canterbury Tales' op muziek gezet

Geblaat van schapen en orgastisch gekreun

A De avant-garde komponist John Cage schreef in 1979 de partituur '... A ... sirkus on...' die een aantal aanwijzingen bevat om boeken tot muziek om te vormen. Tom Hannes bewerkte volgens deze partituur het bekende boek van Geoffrey Chaucer tot 'Chaunceleer, een middeleeuws sirkus op The Canturbury Tales'. Hij is deze week met het resultaat te gast in Leuven.

Cage's partituur bestaat uit een korte tekst met een aantal instructies om een boek te vermuzikalisieren. In een eerste stap moet de tekst opgedeeld worden in korte stukjes tekst die acrostichon-gewijs gerangschikt worden, zodat de auteursnaam van boven naar onder verschijnt. Vervolgens wordt er een lijst gemaakt met alle geluiden en plaatsen die in de tekst vernoemd worden. Deze geluiden moeten opgenomen worden en op de vernoemde plaatsen moet een opname gemaakt worden van de omgevingsgeluiden. De geluidsband wordt dan gelinkt aan de tekst zodat het juiste geluid op het juiste moment te horen is. In een laatste stap moet er relevante muziek aan toegevoegd worden die, op door het toeval bepaalde momenten, tijdens het voorlezen ten gehore gebracht wordt.

Tom Hannes is maanden bezig geweest met de opname van de 1838 geluiden die in Chaunceleer te horen zijn. Deze geluiden gaan van een wenende baby, over een schlagerzanger tot het geblaat van schapen. Let vooral op het orgastische gekreun dat evenmin uitblijft. Voor de muziek kon hij rekenen op het ensemble Zefiro Torna die middeleeuwse muziek ten gehore brengt met een luit, een viola da gamba, een

blokfluit en twee schone sopranen. De lezer en muzikanten hebben allemaal een chronometer voor zich die aandachtig in de gaten gehouden wordt. Het geheel is bepaald door het toeval en lijkt een chaos van geluiden, maar de performance gebeurt volgens een zeer strak schema.

Tom Hannes: "De muzikanten hebben elk acht muziekstukken ingestudeerd. De middag voor de voorstelling wordt via een toevalsprogramma bepaald welke stukken ze moeten spelen en op welk moment, uitgedrukt in minuten en seconden, ze aan een stuk moeten beginnen." De vijf muzikanten spelen dan ook totaal onafhankelijk van elkaar.

Het geheel klinkt uiteindelijk vrij chaotisch. Verwacht niet dat je ook maar iets van de voorgelezen tekst zal begrijpen, want Hannes leest de oorspronkelijke oud-Engelse tekst en je moet dus al een flinke Germanist zijn om dat te begrijpen. Daarbij komt nog de georchestreerde chaos van muziek en geluid, zodat er niet veel meer van het oorspronkelijke verhaal over blijft. Wat er eigenlijk gebeurt, is dat een tekst wordt gebruikt om tot een avant-gardistische geluidscollage te komen met behulp van het toeval. Het geheel duurt eksakt één uur en het is de bedoeling dat het publiek tussen de muzikanten door wandelt. Er staan zestien luidsprekers verspreid over de

ruimte, met elk een apart geluidspoor zodat je naargelang de plaats waar je staat een totaal ander geluid krijgt. U bent dus gewaarschuwd: verwacht geen simpele lezing met muziek, maar een chaotische installatie van licht en geluid. Het is zeker een belevenis, maar er wordt enige inspanning van het publiek verwacht. Een installatie om in rond te lopen, als het ware.

Maarten van Meer

'Chaunceleer, een middeleeuws sirkus op The Canterbury Tales' valt te beleven in de universiteitshallen van dinsdag tot en met donderdag. Telkens om 20.30 uur. Zie ook agenda.

Fakfeestweek letteren

De Verenigde Staten der Letteren beslisten het juk van de KU Leuvendiktatuur van zich af te werpen en vieren hun onafhankelijkheid op het grondgebied van de fak. Een overzicht van de bloederige wapenfeiten uit de spannendste en beslissendste week van de fak, waar een hele week lang ontbijt wordt geserveerd vanaf 7.00u en een stevige maaltijd tijdens de dag.

zondag 23 januari

receptie: 22.00u
DJ: Gerrit Kerremans
proloog Tour de France: 22.30u

maandag 24 januari

spelletjesnamiddag vanaf 13.00u (computerspelen en gezelschapspelen)
beursavond vanaf 22.30u (met prijs voor de best geklede yuppie)
vlakke rit Tour de France

dinsdag 25 januari

tearoom met aangepaste films vanaf 13.00u

vatenvoetbal om 14.00u

bergrit Tour de France om 22.00u
TOP 100 vanaf 20.30u (met trekking van gratis bonnetjes vat)

woensdag 26 januari

spacenamiddag met aangepaste films en lasergames (speciale verkleedwedstrijd met prijs voor de beste alien)
omgekeerde avond om 20.30u (Stella: 55 fr, Duvel en Westinfall: 35 fr)
ploegentijdrit Tour de France om 22.00u

donderdag 27 januari

proffentap tussen 10.00u en 21.00u
waternamiddag vanaf 13.00u
optreden Les Truites om 21.00u
karaoke (na optreden)

vrijdag 28 januari

ochtendfuij met gratis vat vanaf 7.00u
bekendmaking uitslag pop-poll en openbare verkoop heilige mis om 18.00u
pijamparty met slaapmutsjes vanaf 21.00u

(nvl)

Create a storm

Procter&Gamble challenges top students across Europe and the Middle East to enter the real world of Business Finance by participating in the

Euro Financial Seminar in Madrid

Two sessions:
March 26-31 and April 9-14

Please send your CV to receive an application form, at the latest by February 11, 2000 to Procter&Gamble

Marie Raskin
Temselaan, 100 - 1853 Strombeek-Bever
Tel: (02) 456 47 05 · E-mail: raskin.m@pg.com

www.pg.com/benelux

Procter&Gamble
Spread your wings

Het geheugen van de nomade

Het verhaal van Oidipous is al duizenden keren verteld. De man die onwetend zijn vader vermoordde, met zijn moeder huwde en koning werd, is sinds Sophocles niet meer uit het kollektieve kulturele geheugen weg te denken. Toch vinden kunstenaars steeds weer andere invalshoeken of verhaalmoti. Op het recentste Klapstukfestival zette Jan Decorte nog een eigenzinnige Oidipous neer. Nu doet Enzo Pezzella hetzelfde; hij combineert daarvoor muziek, woord, dans en beeldende kunst.

Pezzella is van meerdere markten thuis. Na zijn studies filosofie en teater legde hij zich in Napels toe op de dans. Ervaring doet hij op bij enkele gezelschappen waarvoor hij ook zijn eerste choreografieën schrijft. Het zwerven zit hem dan al in het bloed. Hij trekt naar New York, om aan de Martha Graham School te studeren, en vervolgens naar Parijs waar hij ondermeer danst bij Karin Vyncke.

Nulgraad

Vanaf 1993 doet Pezzella zijn voorstellingen in België. Acht stuks heeft hij er voorlopig opzitten. Daarnaast speelde hij in de film *De Retour* van Cioni en danste hij voor Nicole Mousoux en Patrick Bonté. In zijn eigen werk voert de idee van het zwerven de boventoon. De artiest is een nomade. In zijn geheugen slaat hij fragmenten op van een menselijke reis, een parkoer dat verloopt via indrukken en dromen. Met de reis en het geheugen als werktuigen boetseert de artiest een wereld waar verleden en heden, droom en werkelijkheid vaak door niet meer dan een dunne lijn gescheiden zijn. Ook de grondstoffen zijn gevarieerd: Pezzella's klei is beweging en woorden, beelden en geluidsfragmenten.

In *Bilico*, de *Oidipous* van Pezzella, begint waar die van Sophocles eindigt. Als de waarheid over zijn gruwelijke daad aan het licht komt, verlaat Oidipous de stad Thebe en begint hij aan een imaginaire reis die hem uiteindelijk naar de tuin van Kolonos zal voeren. De tocht is een zuivering. De koning moet langs het bedelaarschap gaan om gewoon burger te kunnen worden.

De armoedige reis van Oidipous is een gedroomde setting voor Pezzella. Oidipous

reist door het menselijke kontinent. Hij heeft zich de ogen uitgestoken met als gevolg dat zijn herinneringen hem nog nabijer zijn. Ook van die muizenissen moet hij gezuiverd worden. Door armoede en miserie komt hij weer tot de "menselijke maat". Hij wordt, naar het voorbeeld van Odysseus, een nobele bedelaar, een menselijke koning. Zijn reis en zijn geheugen voeren hem terug naar wat Pezzella "een nulgraad van het menselijke zijn" noemt. Geslingerd tussen donker en licht, de- en regeneratie, ontstaat *In Bilico*.

Stem

De metamorfoze van Oidipous houdt de toeschouwer een spiegel voor. Het Socratische "ken-uzelf" wordt een "kijk-naar-uzelf". *In Bilico* nodigt ons uit om tegen de keer te zijn, onze stem te laten horen. Tegelijk stelt het de vraag naar de plaats van het teater in een wereld zonder stem en de plaats van de artiest in een

wereld van nachtmerries. Thebe is de stad die tenonder ging aan de malaise. Mutatis mutandis gaat het over de nachtmerries van onze moderne maatschappij: de economie, de kunstmarkt, de media, de algemene ontmenselijking. Oidipous's tocht is tegelijk een moment van stilstand en reflectie. Hij toont ons de mogelijkheid om te vergeten

en opnieuw te beginnen. Om de mens weer in het centrum van de maatschappij te plaatsen.

Peter Mangelschots

Cie Ommagata Rea en Enzo Pezzella spelen 'In Bilico' op woensdag 26, donderdag 27, vrijdag 28 januari, telkens om 20u30 in de Brandweerkazerne, Vaartkom 12-14.

Cultureel
Centrum
Leuven

Avondcursussen kunst en cultuur

Kunstgeschiedenis van de oudheid: Etruskische en Romeinse kunst, vanaf 27 januari.

Een geschiedenis van de kunst van de twintigste eeuw, 16 februari.

Initiatie tot de Islam. (Guy Stevens, Amarant), vanaf 31 januari.

Cultuurhistorische benaderingen van de middeleeuwen, Hildegard van Bingen, vanaf 25 april.

De schepping van de wereld: mythische voorstellingen, vanaf 7 april.

Vier Belgische kunstenaars. De Brakeleer, Magritte, Verduyck en De Cordier, vanaf 13 maart.

De kunstopvatting van Schopenhauer en Nietzsche, vanaf 14 maart

Poëzie lezen en genieten, vanaf 15 maart.

Afrikaanse literatuur / Initiation aux littératures Africaines, vanaf 16 maart.

Moderne en hedendaagse architectuur, vanaf 4 mei.

Relaxatie en dans, vanaf 26 april.

Acteerstijlen, vanaf 3 februari.

A Capella, vanaf 26 april.

Naast deze cursuureeksen organiseert Cultureel Centrum Leuven ook eenmalige vormingsactiviteiten, die nauw aansluiten bij de programmatie. Zo zijn er voordrachten over Anton Tsjechov (21 februari), Bertolt Brecht (25 april), Portugese Fado-muziek (3 maart) en 'open repetities' met David Bowie (13 januari), Bram Vermeulen (8 februari) en Stijn Meuris (7 maart).

Alle cursussen vinden plaats in Cultureel Centrum Leuven, Romaanse Poort, Brusselsestraat 63. Voor meer informatie en inschrijvingen: tel. (016) 23-84 27.

NAAR EEN
GRATIS VOORSTELLING?

ZOEKT

VRIJWILLIGERS

voor afficheroute, zaalwacht, mailing, kassa.... Voor elke taak krijg je een vrijkaart voor een voorstelling naar keuze.

Kom eens langs op de 2° verdieping van STUC (vraag naar Steven) of kom op maandag langs, om 18u worden de taken verdeeld.

Na Seattle

Na de chaotische mislukking van de conferentie van de Wereldhandelsorganisatie (WHO) in Seattle eind vorig jaar, lijkt deze organisatie in een diepe crisis te verkeren. Maar tegelijk met de WHO wordt ook het systeem van vrijhandel, en meer algemeen de globalisering, in vraag gesteld. En dat zou een spijtige zaak zijn voor de vijf miljard mensen die de globalisering het hardst nodig hebben: de armen uit de hele wereld.

De grootste vorderingen in de strijd tegen armoede zijn gemaakt in die landen die hun economieën en hun handelsbeleid het meest geliberaliseerd hebben. Een analyse van het "Economic Freedom of the World"-rapport kan heel leerrijk zijn: het bruto binnenlands produkt (BBP) per hoofd van de bevolking is in het kwintiel van de economisch meest vrije landen negen maal hoger dan in het minst vrije kwintiel, en de levensverwachting is twintig jaar langer (1997). Een vergelijking met de Human Development Index van het United Nations Development Program (UNDP), die is samengesteld uit indicatoren als levensverwachting, alfabetisme, toegang tot onderwijs en dergelijke, toont aan dat de meest vrije landen ook veel beter scoren voor deze "sociale" indicatoren. Uit de vergelijking met de Human Poverty Index (UNDP) blijkt dat de armoede in de minst vrije landen gemiddeld veertig procent bedraagt, meer dan het dubbele van het percentage in de vrije landen.

Men kan de effecten van een open en internationaal gericht beleid zien in de opmerkelijke verschillen tussen Oost-Azië en de Sub-Sahara-regio. In Oost-Azië, waar de landen openstonden voor buitenlands kapitaal, zijn door de deelname aan de globalisering in de jaren negentig meer dan 200 miljoen mensen boven de armoedegrens getrokken. Of kijk naar China, waar sinds het opendeurbelied begon in 1978, 160 miljoen mensen uit de absolute armoede werden gehaald. In de Sub-Sahara daarentegen, nog altijd economisch de meest gesloten regio ter wereld, is de armoede toegenomen. En dit terwijl ze in de jaren zestig van een vergelijkbaar nivo van productie vertrokken.

De groei van Oost-Azië, en de positieve gevolgen voor haar bevolking, zou niet mogelijk geweest zijn als de Westerse landen hun markten niet hadden geopend voor de Aziatische import

en hun kapitaalverschaffers niet hadden toegelaten om er te investeren. Deze landen hebben dat trouwens zelf zeer goed begrepen. Na de recessie die Azië vorig jaar trof, verklaarde de Chinese premier Zhu Rongji — die men van veel kan beschuldigen, maar niet dat hij een liberaal is — dat de enige uitweg het nog verder liberaliseren en transparanter maken van hun economieën was.

Vrijhandel is er niet alleen voor "de grote bedrijven". Globalisering is er niet alleen voor "het grootkapitaal". Onze bedrijven willen niet liever dan afgeschermd worden van de buitenlandse concurrentie. De ontwikkelingslanden hebben toegang tot onze markten en de buitenlandse investeringen broodnodig.

De Europese en Amerikaanse overheden nemen een zware verantwoordelijkheid op zich als ze de toegang blijven beperken voor bijvoorbeeld landbouwproducten en tekstiel, alleen maar om de gevestigde belangen te beschermen van bedrijven en boerenorganisaties. Nog erger is dat ze gewoon de uitspraken van de WHO in geschillen negeren. Daarmee geven ze aan de derde wereld het sinische signaal dat de regels alleen gelden voor de arme landen.

Een veelgehoorde kritiek op de WHO is dat het een "ondemocratische club van neoliberalen" zou zijn. Dat is nogal vreemd, gezien het feit dat de WHO gewoon een conferentie van 134 (meestal) democratisch verkozen regeringen is, die vrijwillig onderling overeengekomen akkoorden sluiten, en dat het sukses van de neoliberalen nu ook weer niet zo wijdverspreid is.

En wat dan met de kritiek dat de WHO alleen maar aandacht zou hebben voor de vrijhandel en zich niets aantrekt van bijvoorbeeld milieu-aspekten? Dit is simpelweg fout: artikel XX van het WTO-starter staat specifiek toe dat handelsbeperkingen worden gebruikt om het milieu en de gezondheid van mens en dier te beschermen. Er wordt alleen geëist dat deze beperkingen gebaseerd zijn op een minimale wetenschappelijke standaard. Met hun oproep om een einde te maken aan de wereldhandel en de kapitaalstromen, zouden de tegenstanders van de WHO de deur sluiten voor de landen die nog een minimum van welvaart en welzijn moeten bereiken.

Erik Roekens,
politiek sekretaris LVSV-Leuven

Lisst zoekt slaappleatsen

Sportraad organiseert van 21 tot 25 februari het Leuvens internationaal studenten sport toernooi, Lisst. Om de 350 deelnemende buitenlandse studenten een slaapplegelegenheid te bieden, hebben we nog veel bereidwillige studenten nodig. Voel je je geroepen om mee te werken aan dit toernooi op Europees nivo? Wil je je talen oefenen gedurende een week of een gratis vakantie in het buitenland versieren? Het kan allemaal in ruil voor enkele vierkante meters van je kot. Iedereen die ons helpt krijgt een Lisst-T-shirt en een kaart voor de Lisst-TD op 24/2.

Iemand te slapen leggen houdt in dat je die persoon bij zijn aankomst op het sekretariaat afhaalt en hem de weg naar je kot of je huis toont. Je hoeft er alleen voor te zorgen dat je steeds binnen kunnen. Veel comfort is zeker geen vereiste. Je moet enkel plaats hebben, een bed is dus niet vereist. De buitenlandse studenten brengen gewoonlijk zelf een slaappak en een luchtmatras mee. Als het even kan, mag je daar natuurlijk zelf ook voor zorgen.

Meer informatie is te vinden op <http://www.spora.student.kuleuven.ac.be>. Mailen kan naar sportraad@flok.kuleuven.ac.be

Inschrijvingstrookje

Ik kan personen te slapen leggen.

Opmerkingen (aangaande nationaliteit bv):

Naam:

Adres Leuven:

Telefoon thuis:

Telefoon Leuven:

E-mail-adres:

Je kan dit briefje opsturen naar of binnenbrengen bij het Sportraadsekretariaat, te vinden op de Tervuursevest 101, te 3001 Heverlee. Telefoneren of faxen kan ook: tel. 32.91.33 of 32.91.34, Fax: 016/32.91.99.

berichten

Socrates zoekt promotors

De mensen van het uitwisselingsprogramma Socrates organiseren een project waarbij een onderzoek wordt gevoerd naar de huidige staat van Socrates en mobiliteit in Europa. In maart vindt een vijfdaagse opleiding plaats in Brussel met onder andere experts van de Europese Commissie.

Bovendien worden er drie regionale seminars gehouden met betrekking tot mobiliteit en een finale conferentie in Wenen.

Studenten die lid zijn van de *national unions of students in Europe* (Esib), de *Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe* (AEGEE) of het *Erasmus Student Network* (ESN), de Engelse taal goed beheersen en

Rechtzetting

Bij de vorige Veto is er een kontradiktie voorgevallen. Bij het artikel "Advokaten zijn huurlieden" is iemand vergeten die Albert Martens eveneens geïnterviewd heeft. De kloekke jongeman in kwestie luistert naar de naam Diederik Vandendriessche.

ervaring hebben met het Socratesprogramma en netwerkstructuren komen in aanmerking.

Geïnteresseerden wenden zich best tot het Esib, AEGEE of ESN-sekretariaat. Je ingevuld sollicitatieformulier met motivatiebrief en eventuele referenties moet ten laatste op 10 februari daar aangekomen zijn. Meer informatie vind je op www.sfs.selesib, www.aegee.org of www.esn.org.

kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 26
Nummer 17
24 januari 2000

Ver. uitg.: Peter Mangelschots
Hoofredaktie: Bart De Schrijver
Redaktiesekretaris: Peter Mangelschots
Redaktie: Stijn Bovy, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Filip De Keukeleere, Margo Foubert, Loes Geuens, Joost Helsens, Diederik Vandendriessche, Pieter Van der Aa
Doka: Ellen "hermafrodiete" Claes, Pieter "eunuch" Van der Aa, Jeroen "achterlijk" Op de Beeck
Medewerkers: David "platvoet" Adriaen, Sam "waterhoofd" Algoet, Katelijne "schele" Beerten, Nikolas "halve zot" Cloet, Jimmy "hazclip" Debruyne, Yves "dwerge" Dejaeghere, Kristof "flapoor" D'Exelle, Kathleen "spast" Raskin, Roeland "eenoo" Smets, Heidi "kreupel" Van Hout, Nathalie "dove" Van Leuven, Maarten "kletskep" Van Meer, Matthieu "hyperkineet" Van Steenkiste

Layout en vormgeving: Dirk "spleetoo" Bernard, Nikolas Cloet, Stijn "stompje" Bovy, Marie-Anne "simpel-van-geest" Dedeurwaerdere, Filip "flippo" De Keukeleere, Bart "eierschedel" De Schrijver,

Kristof D'Exelle, Margo "mankepot" Foubert, Loes "inkontinent" Geuens, Gudrun "slameeske" Labiau, Steven "halfgare" Van den Eede, Heidi Van Hout, Peter "vals gebit" Mangelschots, An "braindead" Van De Moortel, Diederik "untermensch" Vandendriessche, Steven "lamme" Van Dessel Pieter Van der Aa, Matthieu Van Steenkiste, Nathalie Van Leuven

Cartoons: Seb en Johan "agressor" Bruyninckx
DTP: Dirk Bernard, Filip De Keukeleere, Steven Van Dessel
Spelling: Filip De Keukeleere, Nathalie Van Leuven, Loes Geuens, Stijn Bovy
Eindredaktie: Nikolas Cloet, Margo Foubert, Nathalie Van Leuven
Assistentie-Eindredaktie: Bart De Schrijver
Internet-Veto: <http://www.veto.student.kuleuven.ac.be>
e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be
Zetwerk en publiciteit Alfaset Leuven (016/22.04.66) *
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Opplage: 9000 exemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250fr/6,20 €; niet-studenten: 350fr/8,68 €; buitenland: 700fr/17,35 €; steun van ref. 1000fr/24,79 €; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

Madonna? Pulp Fiction? Kunst op Kot!

Kunst op Kot is een initiatief van **Kunst In Huis** en biedt je de mogelijkheid een origineel kunstwerk te huren.

Kunstuitleen: tijd om je posters in te ruilen. **Kunst op Kot** is meer dan een zondagsschilder boven het bed. Het gaat om eigentijdse kunst, kunst van nu dus. Fotografie, grafiek en schilderkunst, maar ook sculpturen en kleine installaties.

Wat kost dit dan wel? *Peanuts*. Mits het voorleggen van je studentenkaart en een waarborg van duizend frank, hangt je favoriete kunstwerk op je kot voor tweehonderd frank per maand, *all risk* verzekerd. Omruilen kan zo vaak je maar wil, proberen is de boodschap. Je hoeft er dus per maand maar één rondje op café voor te laten, en het resultaat is zeker even inspirerend.

Kunst op Kot
Eindelijk iets anders

Voor meer info bel Adel: 016/22 45 60
Kunst In Huis Leuven, Mechelsevest 108
Woe & Vrij 13u-20u, Za 9u-14u

Muzikale duizendpoot Peter Vermeersch brengt zijn big band naar Leuven

"We zijn uiteindelijk maar muzikanten"

Het einde van X-Legged Sally in januari 1997 betekende het begin van twee nieuwe bands, namelijk A Group en Flat Earth Society. Flat Earth Society is een 17-koppige big band met een bijzonder breed repertoire, gaande van covers van Duke Ellington tot bewerkingen van nummers uit de eigen X-Legged Sally-nalatenschap. Het is met die big band dat Peter Vermeersch woensdag te gast is in het Leuvense Cultureel Centrum.

«Ik ben eigenlijk zoals een klein kind dat denkt een ander spel te gaan spelen. Het is inderdaad met dezelfde mensen, ja. Vergelijk het met legoblokken die je afbreukt en waarmee je dan achteraf iets anders gaat maken. Ik heb het nooit kunnen uitleggen. Het was een gevoelsmatige beslissing, want het was goed geweest zo. Bovendien had ik de indruk dat het, voor mij althans, radikaal anders moest worden. Dan is het beter om ook direct van naam te veranderen, om dan toch het idee te hebben dat je van nul, of ergens dicht bij nul, opnieuw kan beginnen.»

Veto: Wat is dan het verschil tussen X-Legged Sally enerzijds en A Group en Flat Earth Society anderzijds?

Peter Vermeersch: «Laat ons zeggen dat X-Legged Sally een pop- of een rockband was met blazers, wat de bezetting betreft dan toch, niet dat we echte rocknummers maakten. Langs de andere kant kon je het vergelijken met een improviserend orkest. Niet dat we rockjazz of jazzrock maakten. Eigenlijk zijn die twee dingen volledig uit elkaar getrokken. In die zin dat A Group meer de rockpaden bewandelt en dat aan de andere kant Flat Earth Society veeleer in de orkestrale en improviserende sfeer te situeren valt. Het is dus eigenlijk een uitbreiding van wat er in essentie in X-Legged Sally zat.»

Junkie

Veto: U hebt vorig jaar de titel 'Kultureel ambassadeur van Vlaanderen' gekregen. Wat betekende dat concreet voor u?

Vermeersch: «Weinig. Dat is eigenlijk een heel raar ding. Ik ben eigenlijk voorstander van het voornemen van Anclaux om dat af te schaffen, omdat het in feite een vergiftigd geschenk is. Als je erover nadent, dan denk je het te moeten weigeren, maar aan de andere kant was dat voor het eerst in ongeveer twintig jaar dat men met iets over de brug kwam. De voorzitter van de jury zei dat men eigenlijk voorstander was om de titel af te schaffen en de hele subsidieproblematiek eens te herbekijken. Tja, en als de jury dat al voorstelt, dan blijkt duidelijk dat het echt een politieke zaak is. Het is echt een soort public relations, puur protocolair, want ik heb die mensen bijvoorbeeld ook nooit op optredens gezien.»

Veto: Kan een muzikant in België leven van zijn muziek?

Vermeersch: «Dat is zeer moeilijk. Op een bepaald moment moet je een beslissing maken. Je zit ergens met een soort droom of dingen die je wilt doen. Je tracht tegelijkertijd ook nog overeind te blijven en als je dan goed wil zijn, dan is het echt alles of niets. Zet je alles op alles, dan moet je de gevolgen er maar van dragen. Dat is soms moeilijk, inderdaad.»

«Je krijgt zoveel terug van het maken van die dingen. De dingen die wij doen zijn in feite ook niet evident. Het is een andere aanpak, het is onmogelijk om heigen wat wij doen commercieel te gaan uitbuiten. Onze ambities liggen elders, en daar moet je dan iets voor over hebben. Iedereen heeft het er voor over, en als het niet lukt, moeten we maar iets anders gaan doen.»

Veto: Waar liggen die ambities?

Vermeersch: «Gewoon muziek maken, punt aan de lijn. Muziek maken is eigenlijk iets heel kinderachtigs. Het is iets dubbelzinnigs. Als iemand muzikant wil worden, zeggen de ouders altijd: "Maar kind toch, zou je niet eerst een diploma halen." Tegelijkertijd is het wel zo — en nu veel meer dan vroeger — dat muziek overal zit. Er zijn niet alleen concerten, maar er zijn ook begrafenissen. Er is muziek om te joggen, om te eten, te drinken, te slapen. De muziek beslaat een gigantisch terrein. Wat we in de cd-winkel vinden of op de radio horen, is uiteindelijk ook maar het topje van de ijsberg. Eens dat je eraan begint en dat je iets gemaakt hebt, zit je in een verslaving. Iets uit niets maken.»

Grafschrift

Veto: Er zijn mensen die absoluut via hun tekst een boodschap in hun muziek willen leggen. Wil u dat ook?

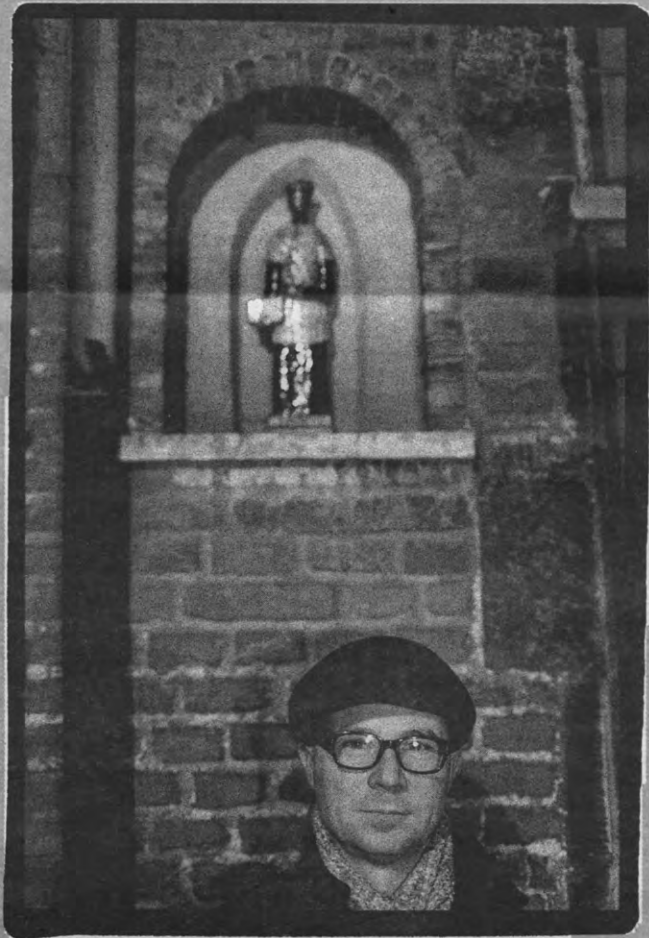
Vermeersch: «Niet echt. Er zit geen filosofie of een maatschappijbeeld achter. Ik ben zeker geen predikant. Men kan complete nonsens-teksten maken, of sinische of sarcastische teksten. Tekst na tekst moet dat

ook niet te horen dat het daarover gaat. Maar dat geval weekt bij mij dan een aantal zinnen en woorden los die het gevoel illustreren en uiteindelijk een soort grafschrift zijn voor alle mensen die zo iets meemaken. Maar we zijn uiteindelijk maar muzikanten. Als je het wil uitleggen, moet je in de politiek gaan, of moet je Tom Lanoye worden.»

Lijkkist

Veto: Als u niet op zoek bent naar het ultieme muziekstuk, wat is dan het mooiste wat u tot nog toe in de muziek bereikt hebt?

Vermeersch: «Dat is een zeer moeilijke vraag. Er zijn altijd kleine dingen waarover je kan tevreden zijn. Je kan iets in je hoofd hebben wat je graag wil maken, of waar je wil uitkomen. Maar je vindt het niet, je hebt de techniek niet om het eruit te krijgen. Wat je dan uiteindelijk gemaakt hebt, is in zekere zin een mislukking. Maar het is iets anders geworden en dan denk je dat het ook de moeite is. Dat is eigenlijk het plezierigste, ergens uitkomen waar je zelf niet aan gedacht had. Die nummers vinden altijd hun weg, en dan denk je "tiens, ik wist niet dat ik dat kon.»

(foto Pieter Van der Aa)

bekeken worden. Ik ben niet aan het bouwen aan een bepaald oeuvre, in die zin heb ik ook geen idee van wat ik te vertellen heb, ik maak me er ook geen zorgen over. Ik kan ook gewoon doen wat ik wil. Als je moet beginnen nadenken over de inhoud, dan denk ik dat het helemaal fout zit. Ik ben nooit op zoek naar een ultieme tekst met de ultieme muziek eronder. Neem bijvoorbeeld mijn tekst over Semira Adamu, ik beschrijf het hele geval, maar zonder dat het pamflettair wordt. Het is zelfs wat absurd geworden, naar analogie met de situatie die ook absurd was. De naam Semira valt niet, dus als je het niet weet, haal je

Veto: Komt de inspiratie vooral van de klarinet en het klavier of zijn er ook extramuzikale factoren die meespelen?

Vermeersch: «Het is moeilijk te zeggen. In een boetedurf ik wel eens zeggen dat ik zonder inspiratie werk. Ik denk dat het een soort intuïtief bezig zijn is. Intuïtie is ook weer zo een romantisch begrip. Het is wel iets dat voortdurend gevoeld wordt door zowel muzikale als niet-muzikale zaken. Ik woon tegenover een begrafenisondermer en zie ook wanneer er nieuwe lijkkasten geleverd worden. De gevoelens bij het zien van dergelijke dingen inspireren mij. Maar een nummer kan even goed ontstaan door

wat geprul op mijn klarinet.»

«Wat altijd goed werkt is op een instrument spelen dat je totaal niet beheerst, voor mij kan dat bijvoorbeeld door wat te spelen op een basgitaar. Dan komen er dingen los die zeker nooit uit mijn klarinet zouden komen. Maar voor mij is een saai, haast strak schema van repetitieve veel inspirerender dan eender welke bevestiging. Ik werk een aantal uur, eet iets en doe dan weer verder, en dat werkt. Het is zoals een kunstwerk dat ontstaat uit een doek en wat verf of uit een blok marmer. Je begint eraan, maar het kan even goed iets totaal anders worden. Het materiaal moet bewerkt worden.»

Veto: In het oeuvre van X-Legged Sally kwamen bijna geen covers voor en nu wel. Vanwaar die ommezwaai?

Vermeersch: «Telkens als ik iets wil bijbrengen in de muziek, maak ik daar iets rond. Dat klinkt banaal, maar het is een veel beproefde manier. We zetten bepaalde dingen samen en we zien wel wat we er mee kunnen doen. Zo leg je ook je eigen beperkingen op. Elk nummer is uiteindelijk een eigen wereldje. Eigenlijk ben ik langs de omgekeerde weg muziek begonnen maken. Ik leerde het door het te maken, in de plaats van het te bestuderen. Ik kon op een bepaald moment dus alleen maar spelen wat ik zelf maakte. Het is pas na een tijd dat ik er aan dacht te gaan kijken hoe andere dingen in elkaar zitten, het is daarom dat ik covers ben gaan spelen. Het is gewoon leuk om te zien waarom een nummer klinkt zoals het klinkt. Wat kan er allemaal uit weggelaten worden, wat is de essentie van een nummer? Dat klinkt misschien intellectueel, maar het gebeurt altijd al spelend. Die nummers worden ook alleen maar gekozen omdat ze ons iets zeggen.»

Ding

Veto: Wat zeggen bijvoorbeeld Duke Ellington en Frank Zappa u?

Vermeersch: «Ellington is een van mijn leraars. Het klinkt allicht raar, een leraar waar niets van op papier bestaat. Het kan niet genoeg benadrukt worden wat voor een fantastische muzikant hij was. Dan heb ik het nog niet over het feit dat hij erin geslaagd is om zijn orkest tot pakweg zijn zeventigste samen te houden. Voor mij is hij werkelijk weergaloos. Bovendien is zijn muziek met ongelooflijk veel liede en vakmanschap gemaakt. Hij is geen idool voor mij, maar ik kan er naar blijven luisteren.»

«Zappa is een ander paar mouwen. Ik heb af en toe wel eens wat last met zijn muziek, in die zin dat hij niet altijd even direct to the point komt bijvoorbeeld. Ze is eerder een geweldige stroom gebeurtenissen, en dat is ook wel interessant. Eigenlijk kan je gebel taken door een bepaalde soort muziek, zonder dat je je afvraagt of je het eigenlijk wel goed vindt of niet. Bij Zappa ben ik eerder geïnteresseerd in hoe hij zijn ding georganiseerd heeft. Hij is een voorbeeld van iemand die heel zijn leven voortdurend heeft moeten blijven vechten. Zijn fanclub is ondertussen uitgebreider geworden, maar uiteindelijk is zijn renommé veel te klein voor wat hij allemaal gedaan heeft. Hij heeft heel erg moeten opboksen tegen allerlei dingen. Soms wou ik wat meer zelfvertrouwen hebben, net zoals Zappa had. Gewoon je ding doen en je werkelijk van niets iets aantrekken.»

Katelijne Beerten

Flat Earth Society konserteert op woensdag 26 januari om 20 uur in de Schouwburg, Bondgenotenlaan 21. Info en reservatie bij CC Leuven: 016/22.21.13.

CC Leuven heeft tezamen met de cd-winkel Campus een promotie-actie: als je de cd en een ticket koopt, betaal je 699 frank in plaats van 949 frank. De kaarten en de cd zijn zowel verkrijgbaar bij Campus als bij het reservatiekantoor van CC Leuven.